

Plymouth, Pa., 19 Gegužio.

Sziomis^o dienomis pateko man į rankas rusiniską laikraštį „Svoboda“ ir ką tenai patėmyjau noriu su visais pasidalyti, kadangi nekurię punktai verti yra paminavoti, o ypačiai straipsnyja „Lietuviai Amerikoje“. Norints tarpais autorius to straipsnio ir ne labai gražioje formoje parodė nekurius apsiėjimus lietuvių (apie ką kitą kart paminėsiu) bet abelnai tame straipsnyje daug yra naudinga, apie ką verta paminėti, nes tai yra trumpas pažvilgis ant darbų Amerikos lietuvių.

Pirmiausia autorius to straipsnio taip tarė:

„Užėjo man ant mislies didėi miela uždūtis, supažindinti brolius rusinus su gyvenimu lietuvių Amerikoje. Uždūtis ta ne yra taip lengva dėl isz rizimo ir skaitytojas tegul ne lauke, jogei viskai but isz knebinėta apie gyvenimą ir apsiėjimus lietuvių Amerikoje.“ Sziczion Amerikoje rusinams butinai reikia arčiau pažinti lietuvius todėl, kad vieni ir kiti gyvena tankiai arti viens nū kito ir dirba isz vien pabrikūse, anglekasyklėse, ant farmų ir t. t. Materialiską padėjimas vienu ir kitu, taip gi ir apszvieta ne tur žybaus skirtumo, kadangi vienu ir kitu tas viskas vos ką gema. Abelnai imant rusinai ir lietuviai ir gyvena gražiam sutikime tarp savęs; bet kitaip ir buti negal todėl, kad kaip vieni taip ir kiti nesivaro prie to, kad pavergti kitus ir uždėti savo jungą ant pavergtųjų, kaip tai lenkai troksza su mumis padaryti. Savitarpiniai reikalai lietuvių ir rusinų labai arti susinėrę jau isz senų laikų. Buvo kada toki laikai, (ką mes randame istorijoj Lietuvos) kad rusinai ne kartą sukuldavo lietuvius; kas atsitiko prie Romano, kunjgaikszczio Galicijos, apie ką

ir priezodis susidėjo: „oi Romane neteisingai gyvenė su Lietuva ari“. Kada gi rusinai paliko pavergti per Tautorius, tūm kar lietuviai užėmė žemes rusinams prigulinczias, palikdami vienok patvāldystę ir pilną liūsybę tikėjimiskų pažvalgy. Lietuva tūm laiku taip gi nežinojo kas tai yra priespauda. Tik tai susivienijimas lietuvių, o kartu ir rusinų, su lenkais, paskubino abiem virsz minavotom tautom prapultį ir davė tada suprast, kas tai yra priespauda. Kam ne miutina gadynė apsiėjimų ponų su vargdieniais musų kaimiecziais, kurie buvo pas tatyti vieton gyvulių, neisz mintingų sutvėrimų. Prisklausėm gal koznas pasakojimų senelių, apie tai kaip apsiėidavo ponai lenkai su prasziokėliais laikia paskutinių dienų vergybos; bet szie laikai jau ne yra taip skaudus atminime musų, nės smarkiausias smogis jau veik užmirsztas buvo – paguldymas į grabą garbingos vieszpatystės musų. Taip, susivienijimas lietuvių ir rusinų su lenkais, paskubino prapultį ir tam, gerai tai mes žinome, didžiausiais kaltinjkais buvo lenkai. Dabar dejūjame po sunkia ranka gudo, o rusinai po ranka Austrijos ir nors ant popieros jie gal kvėpūti laisve. Padėjimas musų brolių Rosijoj yra skaudzei apverktinas, ba ne tikt ką ekonomiskai suspausti ir ta priespauda kabo ant musų, kaipo kardas Damokliaus, bet polytiskai valdze visai nor mus numariti. Apaszvieta negal teisingai platītis, kadangi mieriu valdzios yra tiktai sumaskolyti mus ir padaryti akliais staczetikiais. Spauda užmigo nū 1864–65 metų, kada jenarolas Muravjovas iszplėszė ją mums. Maža tiktai dalelė lietuvių, kurie gyvena po valdzia Vokietijos, gali spaudinti lietuviszką knygą ir laikraszczius; bet ir

ezion ne mažai yra suspausti isz visų pusių ir dvase Vokietijos lenda į kožno isz anų bakuzelę. Vienok, nežiurint ant to, knjgos bei laikraszcziai nenustoja gyvybės; o tie patys slapta, yra pergabenami ir isz szirdį Lietuvos po ruso valdze. Tėvynė mus gāna buvo turtinga, pilnai buvo girių, upių ir ezerų; bet per neiszmanantį ukvedį viskas liko panaikyta; jau nē atminties nebeliko apie garsingus miszkus Lietuvos; upės ir upeliai sumažėjo, neturint savotiszko maisto, ką dūdavo milžiniskos girios, o per tai ir derlingumas žemės didėi nupūlė, netekus gaivinančio drėgnumo. Dideli plotai žemės tėvų musų pateko į rankas gudiszkių magnatų, beje Zubovo, Nariszkino, Totlebeno ir t. t.; taip gi į rankas sulenkėjusios szlėktos — Karpovų, Oginskių, Szabuneviczių, Tiszkeviczių ir kitų. Viskas likosi mums iszplėszta... Iszdarbiai yra žinomi tiktai smulkūs, – ukinjkai patys sav iszdirba tą, kas jiems prie ukės reikalinga. Todėl tarp lietuvių retai terandasi amatinjkų; vietą lietuvių tame užima žydai, vokiecziai ir gudai.

Inteligencija Lietuvos susideda ypatingai isz dvasiszkijos, bet ne vienam isz jų nē nerupi žmonių apszvietimas. Lietuva teisybė iszdavė jau ne mažai gydįtojų, užtarėjų, inžinierių daktarų ir mokytojų, bet tie priversti yra jieszkoti sav kasdieninės dūnos užrubezių gimtinės, beje Sibyruij, ant Kaukazo, gilumoj maskolijos ir užrubezyje. Lietuvoje jau nėra sziems vietos, kadangi tas vietas užėmė jau gudai. Valdze szalino visokiais budais apszviestesnius Lietuvos vyrus isz tarpo jų brolių ir iki sziol tokius pagoniszkus darbus stengėsi pridengti, kad ne but taip aiszkus; bet nū szio laiko jau atvirai geidze iszrauti jūs isz

tamsesnių brolių, iszlupti akis musų broliams. (Suvalkų gubernatorius drāšiai kalba, kad reikia paszalinti visus apszviestesnius lietuvius, tada, girdi, ne bus kam mokyti nesuprantanczius ir eis szie tenai, kur tiktai trauks jūs gudiszki vadovai – mokytojai žmonelių). Lygei, kaip inteligentai, taip ir prasziokėlis priverstas yra trauktis nū prispaudėjo ir jieszkoti savo uždarbio ten, kur jau ne siektų jo priespauda. Todėl, ypačiai nū 1863 m., lietuviai pradeda persikelt į Prancuziją ar į Angliją ir ezion apsigyveno didesniūse miestūse, beje Londone, Lyverpolyja, Manczesteryje ir kitūse.

Kas link Latiszių (musų broliai, kuriūs XIII szimtme tyje perskyrė nū musų vokiecziai tankiomis, savo karėmis) 1688 m. buvo užėmę salą Tobago, kurią vienok atėmė nū jų Anglija. Lietuvos didvyriai daugel prisidėjo su savo darbais laike amerikonszkos karės už valnybę, tarp tų buvo garsingiausi Koszcziuszka ir Nemcevyceze. Isz tikrųjų emigracija į Ameriką prasidėjo tiktai nū 1863 m. Brazilijoje ir Argentinoje daugelį atrastume savo brolių. Į Aziją, Apriką bei Australiją taip gi ne vienas jau iszkeliavo isz Lietuvos. Suv. Valst. lietuviai apsigyveno pirmiausia sekancziuose vietose: Cincinati, Springfield, Ohio; paskiau New Yorke, Shenandoah; o dabar jau mažai yra tokių vietų, kur ne rastum lietuviu. Lietuviai, apsigyvenę Teksase ir San-Antonijo, gyvena daugiausiai ant farmų ir apie 200 yra ką tur savo locnas farmas. Savo locnas farmas lietuviai tur taip gi ir valst. Konnektikut, Illinois, Viskonsin, Arkanzas ir kitur.

Paskutiniamę laike isz tarpu musų jau randasi sziczion ir amatinjkų. Taip gi ne mažai yra jau ir prekėjų, o ypa-

tingai daug salionų. Ap-
tiekų turime dvi: Chicagoje ir
Scrantone. Ne vienas iš pre-
kėjų uždirdo jau ir keletą do-
lerių, bet tik tai tiek reikia pa-
sakyti, kad daugumas ne mo-
ka sunaudoti uždirdą centą.

Sudėjimo lietuviai tvirto,
todėl ir darbą visad gerai at-
lieka.

Kaip augsčiau minavojau,
lietuviai pradeda griebtis už
sziokio ar tokio amato bei
prekybos; bet kad gerai tai
vesti reikia tam tikro mokslo,
tam atsakancijos mokslinės.
To tai da mes ir neturime.
Tai gi kožnas gal matyti rei-
kalingumą to. Bet labjausiai
yra reikalingos mums papras-
tos mokslinės. Nors dabar
ir yra kur, (prie bažnyčių)
bet iš to ne daug kas naudos,
nės nėra atsakancijų mokyto-
jų, kurie racionalizškai galėtų
vesti šį darbą; o kaip greitai
aklas veda aklą, tai abudu pū-
la į dūbę. Tokios bažnytinės
mokslinės naudingos yra dėl
suaugusių žmonių, kurie ne
moka da skaityti ir raszyti, bet
ne dėl mažų kudikių, kurių
mokslas visai kitaip turi but
vedamas. Ne greit turbūt
da mes to susilauksime, kada
bus įvestos tam atsakancijos
mokyklos, o tokių labai dabar
mums reikėtų, nės matome
koku keliu trauke mūsų jau-
nojių gėntkartė, o vis dėlto,
kad nėra kam parodyti jiems
tikro kelio; tėvai per savo ne-
supratimą ne gal ir vaikams
tikrą kelę parodyti. Czionai,
žinoma, negalima vaikus kal-
tinti, jeigu jie traukesi nū savo
prigimtos kalbos ir užmirszta
kūm esą.

Kartu, kaip dauginasi skait-
lius atėjusių, dauginasi ir viso-
kios draugystės, bet iš tų
draugysčių iki szio laik taip-
gi didelės naudos ne matyti;
po teisybei da ir draugystės
nėra gana turtingos, kad ga-
lėtų ką dikto nuveikti.

Buvo Lietuvoje garsingų
vyrų ant polytiszkos dirvos,

kaipo tai kunig. Mindaugas,
Gedeminas, Olgerdas, Keistu-
tis, Vytautas ir kiti; taip gi
ant moksliszkos: Mickevicze
(kuris lenkiszkoje kalboje dir-
bo, bet dvase jo darbų tikrai
lietuviszka buvo), Ivinskas,
Volonczauckas, Daukanta ir
kiti. Apgailaut vienok rei-
kia, jogei szia dien daugelis
yra tautos pardavikų, kurie
seka pėdomis Kosakovskių,
Masalskių, Muraszkovų ir
daugelio kitų.

Norints prie tokio padėji-
mo negalima laukti gerovės
mūsų tautai, vienok turime ti-
kėtis, jogei praslinks tie tam-
sus debesiai nū lietuviszkos
padangės ir užstos laiminges-
ni laikai. Prisižiurėjus ant
apszviestėsių tautų ir mes
pradėsime tikriau darbūtis ir
iš teisingos pusės žiurėti ant
savo reikalų.

Vienas iš lenkiszkių lai-
kraszėzių pranesza, kad Or-
ževskis ir Klygenbergis, kūm
tai prasikalto ir caras turbūt
paliepė atsisakyt nū urėdo.

Isz Lietuvos.

— *Suvalkių rėdyba.* Vai-
tas *Gudelių* valsčiaus (Sen-
apilės pav.), p. Patalavyczius,
pakliuvo į didelę nelaimę.
Negana, ką tapo atstatytas nū
tarnystos — kas ne vienam
vairui atsieina — dar vargszas
yra prisudytas ant dviejų me-
tų areztanskių rotų ir atimtos
nū jo visos tiesos. Ir viskas
tas už mažą niekniekį. Mat,
reikėjo vairui suimti ir pašo-
dyti ant kelių dienų vieną
moteriszkę į areztą prie vals-
čiaus rasztinyczius. Mote-
riszkę, turėdama svarbias
priežastis, nės turėjo iszkelti
savo namūse vestuves (veseli-
ją), praszėsi vaito, kad kada
paskiaus suareztavotų, kada
ji atliks savo reikalus. Vai-
tas jos, kaipo savo geros pa-
žįstamos, paklauso ir augsztes-
nei už savę valdziai (nės ir
vaitas yra „valdzia“) nuraszė,

kad tos moteriszkes dabar ne-
gali areztavoti nės ji sunkiai
serga. Szta už tokį sumela-
vimą vaitas ir buvo taip skau-
dziai nubaustas. Iszsiteisiti
vaitas negalėjo, nės pasirodė,
kad pats buvo ant vestuvių
pas tą žmoną ir nors matė,
kad yra sveika, vienok jos ne-
areztavojo.

Priesz pulką metų nū *Prie-
ny* tulas Levkovicz (turbūt
Laukaitis), dar budamas ku-
dikiu devintų ar deszimtų me-
tų, nuvyko į Austriją, ten užau-
go, priėmė Austrijos pado-
nystę, gavo tenais apszvietimą
ir tapo Austrijos urėdinjku.
Ant galo, iszsilgęs savo krasz-
to, sugrižo szimet pasižiurėti
su savo sunum į Lietuvą.
Maskolių valdzia, dažinojus
koku ten budu, kad jis kita-
dos buvo padonu Maskolijos,
prisikabino prie jo už „pri-
ėmimą svėtimos padonystės“.
Tapo prisudyta, kad jis už tą
„prasizengimą“ užmokėtų 500
rublių bausmės, o jo sunus —
400 r. Jai p. L. ir mokėtų
tūs 500 rublių, tai bent žinotų
už ką, nės jai jo tikros kalty-
bės už priėmimą svėtimos pa-
donystės nėra, tai bent szeszė-
lis tos kaltybės yra, bet kokia
kaltė yra jo sunaus, kursai
juk Austrijoje gimė ir masko-
lių padonystės niekad „pa-
mesti“ negalėjo?

Rodos jau czionais toksai
prisudyjimas yra gana netei-
singas, bet Senapilės virszin-
kui pasirodė, kad p. L. pa-
leido nepakaktinai pamaudę.
Ponas Golechovski's, Senapi-
lės pavieto virszinjkas, yra,
kaip ir visi virszinjkai, gudas,
tikras sziaurės sunus, kad pri-
manytų, kožną į purvus su-
mintų. Kas pateko į jo na-
gus, tai jau sveiks dingęs!
Taigi jam suskaudėjo szirdį,
kad poną L. tik pinigine
sztriūpa nubaudė. Tad jis
raszo gubernatoriui, kad už
tokį dalyką ar nepritiktų dar
truputį Sibyriaus pridėjus?
Netrukus gavo atsakymą nū

gubernatoriaus, tik suvis ne-
toki, kokio virszinjkas geida-
vo: gubernatorius jam atsakė,
kad daugiau nesikiszty ne į
savo dalykus. (Vpred pred-
pisivaju nie kasat'sia nie
svoich diel). Szta koks Mas-
kolijoje gyvenimas: viskas
priguli nū individualiszkių
ypatybių valdinjkių. Jai gu-
bernatorius butų buvęs toksai
bjaurus, kaip Senapilės virszin-
jkas, tad ponui L. viesznagė
Lietuvoje butų pasibaigus toli
negeistinai — Siberija! Tai
toki vaisiai maskoliszko viesz-
patystės surėdymo — absoliu-
tiszkos monarchijos.

Baigiasi jau ir balandzio
mėnesis, o dar vis gerai neat-
szyla. Szalta ir drėgna — to-
ksai szimet pavasaris. Lau-
kūse ukinjkai knisasi ir po
truputį sėja, bet tik po trupu-
tį, lyg nenoroms.

— *Žvalgunas.*

Isz Prusu Lietuvos.

— *Tilzė.* Pereitą rudenį
pas mus tapo atsiųstas jaunas
kunigas Reidys, lietuvis. Jam
czia atėjus vietiniai lietuviai,
nors ir nedaug jų terandasi
tikrų tėvynainių, dziaugėsi
kad bet kartą lietuvis lietu-
viam sakys pamokslus ir bus
vadovu dvasiszkiūse reikalūse
ir gelbės tautiszškai keltisi.
Kun. Reidys czia budamas
įsteigė bažnytinį korą, kuria-
me iš viso apie 24 ypatos emė
dalyvumą giedojime, kurio
vadovu buvo vienas mokinto-
jas Storasta isz Tilzės. Kaip
šie pramokę rengėsi jau baž-
nyczioje giedoti, taip vyresny-
sis kun. Stein'as pasiszaukęs
mokintoją isz Spitrės (szalia
Tilzės) idant tasai savo mo-
kintu bent kiek liet. giedoti ir
eitu bažnyczion neužleisdami
koro surengto kun. Reidzio.
Mokintoją Storastą vėl gandi-
no su paleidimu isz urėdo jei-
gu jis mokins toliaus korą.
(Prusūse virszininkais ant mo-
kintojų yra kunigai). Sziems

neapsileidžiant, vokiečiai perkėlė kun. Reidį iš Tilžės į Szilėnus Pilkalnio apielinkėje, kur lietuvių visai menkai. Musų naikintojai, vokiečiai, visados taip daro, tokį, kurs nors kiek rupinasi apie savo žmones nukele ten kur savųjų nėra idant tasai negalėtu jiems akių atidaryti. Vokiečiai didei gudrus, jie pirma izmuša dantis ir paskui dūda visko valgyti bet szis be dantų nieko negali sukramtyti. Taip jie jau padarė su musų lietuviais, izsnaikino lietuviszkas mokyklas, lietuviszkus įžegnojimus, kurie buvo tvirčiausiais ramščiais lietuviszkais, nės dar senesniejie lietuviai kurie ėjo į lietuviszkas mokyklas ir buvo lietuviszkai įžegnoti tie visi savę laiko už lietuviskus nors tautiszkos pajautimo jūse visai nėra.

Daugeliuj žinomas dr. J. J. Sauervein'as (Girėnas jis yra kalbininkas didelis arba galis daug kalbų), kursai daug yra raszės lietuviszkai bei daugel eilių yra nukalęs dabar dirba jau atgalion. Mes ant jo žiurėjome kaipo ant lietuviszko progresisto pagal jo rasztus, bet jo darbai dabar pasirodo visai prieszingi. Jis yra pirmutinis kurs skiria mus nū musų brolių gyvenanczių Did. Lietuvoje ir apie jūs nieko nenori žinoti, o tūs kurie mus tautiszkai stiprina, kiek izsgalėdamas niekina. O reikia žinoti kad tautiszkas krutėjimas pas mus tapo atnesztas tiktai izs Did. Lietuvos. Jisai yra vokieczių pasiūstas darbūtis idant Prusų lietuviai nesusimislytu vienytis arba tautiszkai priausti Did. Lietuvos broliams, ką jisai ir daro. Jisai keletą darbinjū izsdavė vokiecziams ant persekiojimų. Jisai draugauja su izsgamais bei naikintojais lietuvių, ir nudūda buk bijas valdzios ir szalinasi nū jos. Jis lietuviskus musų pavertė į aklius Keizerio garbintojus

kuris jūs izsnaikino beveik. Jeigu Keizeriui rupėtų izslaikymas nevokiszkų gaivalų tai viskas butų kitaip ne kaip szia dien kad yra. Keizeris ant to varo kad viskas butų vokiszkai ir visi butų vokiecziams, dėlto vokiečiai ir sako, kad musiszkiai turi gerą vokiszką szirdį. Ką gelbėjo deputacijonai siūsti pas Keizerį bei lietuviszkos pirsztinės kures jam padovanojo? Atgijusios ir atgyjanczios tautos nėra viena neiszsiliūsavo izs savo nevalios per rupestį kokio nebuk valdono, bet per savo aukas, pasiszventimą bei supratimą savo tiesų. Mes szia dien matome kur mus yra nuvenę musų vadovai. Pirmūju tū buvo Kurszaitis, kursai Karaliaucziuje izsleido „Keleivį“ ir tūmi musų brolius yra dvasiszkai numarinęs. Czionai nekalbėsiu apie „Keleivio“ įtarpą bet tik tiek sakysu, kad per tiek metų jau dirbant musų vadovams mes szia dien turėtumėm nors kiek augszciaus stovėti tautiszkai, o szia dien kur mes esame nūgrimzdę? B.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

— *New Yorkas.* Pulkauņikas Jose Aguirra gavo paliepiamą nū Gomezo, kad naikytų aplinkinius kaimus ir miestelius. Tą paliepiamą virsz minavotas pulkaunikas gavo kada stovėjo su savo kareiviais ties Los Palos aplinkinėje Guanabavo. Gomeza izsdavė tokį paliepiamą dėlito, idant geriau jam, Gomezui, but traukti su savais per prov. Havanną į vakarus tos provincijos.

Gomezas tur su savim 25,000 žmonių, bet kada ateis į vakarus pr. Havanna nor paimti da 15,000 žmonių. Ką Gomezas nor pradėti su tokia stipria nėra zinoma. Tuli mena, kad nor pultis ant paties miesto Havanna.

— *New Yorkas.* Angliszkas laivas „Laureda“ 10 d. Gegužio izsplaukė izs priplaukos Philadelphijos, ant salos Kubos su pagelba kubieciams. Ispaniszki urėdnikai ir sznipukai nepatėmijo jo izsplaukimo, nės nakties laiku tai vis atsitiko. Ant laivo izsvezszta 500 tonų ginklų; 1,500 tonų amunicijos ir 60 liūsnorių. Virszinjū tos ekspedacijos yra jenarolas Ruiza.

— *Key Vest, Florida.*

Jeigu kubieciams da kelis kartus pasisektų atlaikyti tokius muszius, kaip paskutiniame laike, tai ispaniszkos kariumenės liktų tiktai skiedros.

Vienas izs žymių susirėmimų buvo arti Caracaicara, kur stovėjo 2,500 kubiecių po vadovystė Delgado ir Socarros. Jenar. Inclan, turintis 3,000 kareivių, gavo prisaką nū ispaniszkos valdzios užimti Caracaicara. Jam turėjo pagelbon buti ir jen. Bernal su 1,500 kareivių, bet tasai nepribuvo.

Jen. Inclan keleta kartų pūlėsi ant Kubiecių, bet liko vis atmusztas; pagalios kubiečiai drąsiai pūlė ant jų ir nuvijo, pažymėtinau paguldę Ispanų.

Jen. Bernal bus statytas priesz kariszką sudą, kad nepagelbėjo Inclanui.

— *Kingston, Jamaika.* Kubiečiai, gyvenanti m. Kingston, gavo žinią kad ekspedacija, izsziūsta nū Jamaikos, laimingai pribuvo ant s. Kubos. Jūs buvo patėmyją Ispanai, bet Kubiecių butą narsių vyrų, prasimuszė per Ispanų eiles ir susivienijo su kitais Kubieciais.

— *Buenos Aires.* (Argentinoje) Pulkaunikas Pano tapė aprinktas prezidentu re publikos Bolyvijos.

— *Havanna.* Isz czionai daeina žinia, buk jen. Weyleris atsisakęs nū urėdo, dėlito, kad valdzia Madrito neailingai atsiszauke apie jo pasielgimą su imtiniais nū skunero „Competitor“. Jisai nelabai nor, kad tie imtiniai but kaip nors paliūsūti.

Pagal paties Weylerio tvirtinimą, pasirodo, kad jisai visai nės nemislyjo kada nors atsisakyti nū urėdo.

M. Cienfuegos tapo nuspręstas ant myrio M. Romeras, vadas Kubiecių.

Ignotas Viart, pripažintas per kariszką sudą kaltu myrio už ėmimą dalyvumo maiszte ir nuspręstas ant myrio, tapo suzraudžtas Matanzase.

— *Havanna.* Czionai tarė, kad jen. Maksimas Gomezas jau atėjo į prov. Matanzas ir artinasi prie miesto Baro.

Gyventojai miesto Havanna, prilankus Kubieciams, tare: jeigu tiktai Kubiečiai užpultų ant m. Havanną, tai prieszinjū nedaug terastų tarp gyventojų to miesto. Ispaniszka policija akyvai temyja, ar nesiranda patim mieste prieszinjū; bet szium laiku sunku ką atrasti.

— *Konstantinopilė.* Musztynė pakilo tarp Kurdų ir Armėnų, dirbanczių prie statymo geležinkelio, vedanczio izs Aksher ant Komieh Mazojoje Azijoje. Daugiau žinių apie tai negirdėti.

— *Viena.* Dak. Luegeras tapo izsrinktas vicebulmistru miesto, o bulmistru Strohbachs. Bet kada Strohbachui danezė apie jo izsrinkimą, jisai pasakė: „asz kas valanda atsisakau nū savo urėdo dėlito dr. Luegerio, jeigu jisai to panorėtų.“

— *Londonas.* „Daily News“ raszo, kad apkaltinimas amerikonių ir angliki, paimtų per

Ispanus nū skunerio „Competitor“, (kuris plaukė ant salos Kubos su pagelba Kubiečiams ir tapo paimtas per Ispanus, o kartu ir visus ezion buvusius Ispanai paėmė į kalėjimą), nelabai gal į gerą pusę pakrypti, jeigu Ispanai jūs nugalūtų.

Korespondentas, „Standardo“ iš Madrito pranesza, kad tarp Ispanų iš naujo kyla neapikanta Amerikonų, ypatin-gai dėlei to, kad Suv. Valst. kaltina ispaniszka valdžia paėmė virsz minavotų amerikonų ant skunerio „Competitor“.

— *Londonas.* Depesza išz Shanghajaus (Kinūse) dane-sza, kad Maskolija prie tarpinjkystės amerikonzsko agento Smitho pagriebė į savo na-gus dikta plotą szalies Tshito, kurį geidė paimti Anglija. Ta pati depesza tare, kad szeszi laivai Rosijos ir keturi Suv. Valst. plauko dabar pakrantė-se Tshito.

— *Paryžius.* „Figaro“ kri-tikavoja darbus Suv. Valst. kas link revoliucijos ant s. Kubos ir raszo: „Uzsilaiky-mas Suv. Valst. laikia dabar-tinės karės ant s. Kubos ver-tas papeikimo. Europa ne-gal per pirsztus žiurėti ant to-kios politykos, todėl, jeigu Amerika pasirement ant dok-trinos Monrojaus izsvys Ispa-nus nū Kubos, tai gal taipogi panorėti izsvyti ir Anglikus su Prancuzais nū salų An-tilskų.

— *Aleksandrija.* (Aigipte) Tulžinė platinasi.

— *Barcelona* (Ispanijoje). Valdžia pribijo kad izz naujo nepakiltų anti-amerikoniszka demonstracija, per tai policija ir civilna gvardija yra pasi-rengę maziauseme nesuprati-me umai viską nuramdyti. Prieszais amerikonzską kon-sulatą pastatyta stipri sargyba.

Pirmi metai Mikalojaus II. *)

Po tokiu antgalviu pasirodė priesz porą mėnesių Londone knigutė apie vidurinę polyti-ką dabartinio Rosijos caro. Kadangi joje randasi daug akyvų faktų ir žinių apie link-mę ir pasielgimus maskoliz-kos valdzios, mes skaitome už reikalingą dalyką supažindinti nors trumpai su jos turiniu „Vienybės“ skaitytojus.

* * * Pasimirus Aleksandruī III gyventojai Rosijos ant neko-kio laiko lyg pabudo izz le-targiszko miego, į kurį buvo įstumusi jūs viską-spaudžianti ranka storo ir sunkaus „miro-tvorco“. Kaip ir reikėjo tike-tis, pripratę prie vergijos mas-kolizski laikraszcziai izzpra-džių tą tik ir darė, kad gyrė velionį patvaldį Rosijos; bet neuzilgo pradėjo vaikszezioti po svieta dūslus gandai apie kas zin kokias atmainas val-dymo sistemoje, apie prisiarti-nimą kas zin kokios gerovės, kas zin kokios cariszkos „do-vanos“. Mikalojus II lyg lai-kui tylėjo; jis tiek ir tepada-rė kad perėjo kartą, ir kaip rodėsi, be sargybos per Anicz-kiną tiltą**). Bet ir to užte-ko, idant Maskoliai, izztroszkę liūso kvėpavimo, izzskaitytų jame kas zin kokius pažadėji-mus. Liberaliszka dalis

„zemstvos“ pradėjo raszyt nau-jam carui vsupadoniausius adresus, geisdama įvedimo tu-los formos konstitucijos Rosi-joje. Atėjo valanda tokio ne-tikrumo, ir kad patys izztiki-miausi tarnai carizmo ir „sa-moderzavijos“: Meszczerskiai ir Suvorinai nebežinojo ką daryt. Meszczerskis pradėjo netikėtai raszyti apie reikalin-gumą apszvietimo. Suvorinas nuėjo toliau: jis izzdriso net praneszti savo skaitytojams apie prisiartinanczią Rosijoje

*) Piervyi god Nikolaja II. (Chro-nika).

**) Petropileje.

konstituciją. Vieszpatystėje carų viskas subruzdō ir suju-do. Kas žin koki garai stovė-jo ore nū svajojimū.

Ir sztai visa ta dovana caro 17 Sausio. Jaunas caras lyg szaktu vandeniū apipylė geres-nę dalį Rosijos draugijos, pa-vadinamas savo „sostinėje kalboje“ užmanymus ėmimo dalyvumo žmonių valdyme vieszpatystės „beprotiszkais svajojimais“.

Po to atsitikimo maskoliai pritylo. Net „visupadoniau siūse“ laikraszcziau neatsira-do zodžių pagirti tą dienos naujieną. Patrijotams buvo nē szis nē tas ir lyg gėda už savo monarchą. Iki sziam lai-kui nē vienas patvaldys – nē Aleksandras II, nē Aleksan-dras III – neprileido ir mis-lios, idant „svajojimai“ nebu-tų svetimi įzymiai daliai pa-valdinių. „Tikėdami į galy-bę ir tiesą patvaldiszkos val-dzios“, kaip yra pasakyta ma-nifeste 29 Balandžio 1881 m., Rosijos patvaldziai visados garsino, kad tik „piktadariai“ (kramolniki) ir „blėdingi ele-mentai“ geidžia paardymo esanczios tvarkos – ir į kovą su tūm „viduriniu prieszu“ szaukė „savo izztikimus pavaldinius“. Mikalojus II balsiai ir atvirai („tegul žino tą visi“) pripažino, kad jo boczius ir „neuzmirsztinas gimdytojas“ klydo, kad „blėdingų“ ne yra mažai, kad ir draugija pasidū-da pragaisztinam pasipikti-nimui – norui kvėpūti.

* * * Ką naujo atneszė Rosijai naujas vieszpatavimas?

Po teisybei, žinoma, nieko. Viskas pasiliko po senovei. Mikalojus II *trauke tolyn* savo tėvo darbą, kaip prizadėjo manifeste. Bet ir czia jis ne-tveria, bet greicziau izzplėti-nėja ir tobulina paliktas tėvo formas. Izztiesų, da prie ve-lionio nū pat pradzios jo viesz-patavimo eina eilė „reformų“ dvasioje „attraktyviszkos“ tie-

sadarystės, arba, sakant sta-cziai, – *papirkimo*. Valdžia Aleksandro III stengėsi viso-mis pajiegomis izsauklėti simpatijas dėl savės tarp per-statytojų liūsu profesijū. Ėjo ji prie to mieriaus, žino-ma, tiesiu keliu – keliu siste-matiszko papirkimo. Pradė-jo nū universitetų. Idant pa-trauktų profesorius priimti naujus įstatymus (1884 m.), izsteigė jiems apart algos hano-rarą. Nū universitetų perėjo prie zemstvų, kurių upravose tarnaujantieji tūjau izz vos ap-kencziamų esybių persimainė į valdinikus, esanczius ant vieszpatystės tarnystės.

Tūm pacziū tarpu ėjo sustip-rinimas ir padauginimas biu-rokratijos: visatiniszkas pakė-limas algų ir padauginimas vietų netiktai dziugino jau esanczias valdinikų gaujas, bet pamazi ir nesulaikytinai stumė į eiles biurokratijos ge-riausius aktyviszkus elemen-tus apszviestos draugijos.

Szita „attraktyviszka“ poly-tika eina pilnu eijaszeziū nū pirmų dienų vieszpatavimo Mikalojaus II. Apart įvedi-mo naujų sztatų, valdžia užsi-geidė visus literatus perkeisti į vieszpatystės valdinikus. „Musų publicistai ir veikėjai spaudos pirmą syk susilaukė pripažinimo izz augsztybės sos-to, jų veikmė pirmą syk pas-tatyta tapo greta su veikme valdinikų ir lygiai su jaja pri-pažinta likosi vieszpatystei naudinga“. Taip raszė viens izz draugdirbių „Novoje Vre-mia“, atidarius Mikalojuī II 13 d. Sausio milijoninį fondą (*reptilien fonda*, kaip jį pra-minė) paszalpoms pavargu-siams literatams ir jų szeimy-noms.

Spaudoje patylomis atsilie-pė tuli balsai, jog geistiniau butų, idant caras parodytų sa-vo gerą szirdį prie literaturos, įvesdamas reformas cenzuros įstatūse. Bet kalbos nutilo; o faktas pasiliko faktū.

* * *
 Duszia valdinjko su 20 die-
 na kiekvieno mēnesio ir statu-
 ra policijanto su kalaviju prie-
 szono – sztai gyvas iszreiszki-
 mas Rosijos marinanczio „re-
 zimo“. Bet prie senoviszkos
 polytikos – papirkimo ir prie-
 vartos – valdzia Mikalojaus
 II prikergė da polytiką veid-
 mainystės.

Dabartinė valdzia, kaip jai
 yra reikalinga, moka iszstatyti
 savo „principus“, moka „pri-
 daboti patvaldystę nū visokių
 ant jos pasikėsinimų“ neprasz-
 cziau už buvusią. Bet tenai,
 kur Mikalojui tas nieko ne-
 reiszkia – niekniekiūse jis pa-
 sirengęs yra griebtis ir kitų
 būdų. Tolygiūse atsitikimū-
 se valdzia bovijasi su visūmė-
 nės nūmone, grėžiasi prie
 spaudos ir zemstvu, regimai
 stengdamasi pridengti polyti-
 ką prievartos flirtu gerų už-
 manymų.

* * *
 Begėdiszkiausiu veidmainiu
 isz visų valdinjku Mikalojaus
 II pasirodė ministras Justici-
 jos – Muravjovas. Jisai atsi-
 liepė prie visūmėnės, szaukda-
 mas ją iszreikszi savo nūmo-
 nę klausyme atmainymo sudo
 įstatų. Ir, žinoma, atsirado
 nayviszki žmonės, kurie atsi-
 liepė ant atsiszaukimo Murav-
 jovo – pasiskubino pasidalin-
 ti su jūm savo „nūmonėmis“.
 Kaip ir reikėjo tikėtis, visi
 „užmanymai“ visūmėnės buvo
 su nusziszyposjimu skaitomi ir
 visu ramiausiai mėtomi į
 gurbą.

Ir pasirįzo-gi ant tokio žing-
 snio tas pats Muravjovas, kurs
 darė viską, kas nū jo prigulė-
 jo, idant sutrempti visūmėnės
 nūmonę, apsireiszkusią prasz-
 yme, padūtame Mikalojui II
 Rosijos literatų. 78 literatai
 yvairių pakraipų pamėgino
 per komisiją praszymų „isz-
 reikszi“ carui savo kuklius
 geismus. Peticija szeip skamba:

Užjauczianti žodziai.

NN. 63 ir 64 szijų metų mas-

koliszkame dienrasztyje „St.
 Peterburgskija Viedomosti“
 pasirodė straipsniai apie lietu-
 viszką klausymą, kurių auto-
 riai, matomai apsipazinę su
 mūsų apverktinu padėjimu,
 užjauczia mums ir apgailistau-
 ja nesupratimą rusų valdzios,
 uždraudziusios naudotis mums
 isz spaudos laisvės.

„Velionis, labai gabus A.
 Th. Hilferdingas – skaitome
 No 64 1860 metų buvo pa-
 masintas, masinanczia daugelį
 tūmet vakarinių katalikiszku
 slavų Austrijoje, mislia apie
 pritaikinimą prie jų kalbų ci-
 rilinio slaviszko alfabeto vie-
 toje vartojamo jų lotyniszko.
 Jis užsimanė pritaikinti sla-
 viszką, rusiszką alfabetą ir
 prie lietuviszkos kalbos. Pri-
 gimtas lietuvis, puikus zinovas
 kalbos ir didelis tautos mylė-
 tojas, žmogus didzios crudici-
 jos (kaslink kalbų), bet visai
 ne rasztinjkas, o ypacz ne rasz-
 tinjkas liaudies, Mikuchis už-
 jautė tai misliai ir palaikė ją
 Hilferdinge“, kurs ir iszmeldė
 nū Miliutino uždraudimo
 spaudinti lietuviszkas knjgas
 lotyniszkomis raidėmis.

Prie to žinoma turėta buvo
 ant mislios ne pertraukimą li-
 teratizsko apdirbimo lietuvisz-
 kos kalbos, bet atpencz (kaip
 matyt isz dailaus straipsnio
 Hilferdingo apie lietuvisus)
 paskatinimą jos iszsiplėtojimą
 dvasioje grynai tautiszkoje,
 ne lenkiszkoje; net mislyta tū-
 mi suartinti lietuvisus su Rosi-
 ja ir atitolinti nū lenkiszkos
 įtekmes. Ant nelaimės tas
 projektas, perdaug atitrauktas
 ir kabinėtiszkas turėjo mažai
 pasekmės, bet už labai daug
 pikty, visai mums negeistinų
 pasekmių. Lenkai, lietuviai
 su lenkiszkomis simpatijomis
 pradėjo skelbti žmonėms, kad
 jūs tokiu budu nori atversti
 į pravoslaviją. Lietuviszku
 maldaknjigių, spauditų rusisz-
 komis raidėmis, daugumas li-
 vėsi pirkę; iszleistos lotynisz-
 komis stojosi pamazi visai re-

tos; spaudinomos užrubezyje,
 Prususe, buvo užgintos. Ir
 sztai dabar už didelius pinj-
 gus, tris syk brangiau, per žy-
 dus gauna lietuviai savo knj-
 gutes, ir reikalingiausias, ir
 cenzuriszkoje prasmėje ne-
 kalcziausias, o podraug su jo-
 mis ir *visai prieszingų Rosi-
 jai*: — pastarūse deszimtme-
 cziūse sutvėrė mūsų lietuviai
 gana diktas naujokynes sziau-
 rinėje Amerikoje, kur iszlei-
 dziami, yra lietuviszki laik-
 raszcziai ir yvairios knjgutes
 dažnai grynai revoliucijinio
 charakteriaus“. „Toliau au-
 torius sako, buk lenkai, zydai
 ir vokiecziai labai džiaugiasi
 isz to ir geidzia prasiplatinimo
 panaszių knjgelių tarp lietuvių.

Kaip matome lygsziol dar
 ir patys liberaliszkiausi mas-
 koliai mato pasikėlimą lietu-
 viszkos literaturos ne vien pa-
 budime tautiszkos sąmonės,
 bet isz didesnės dalies paszali-
 nėse intrygose: lenkų, vokie-
 czių, na, ir žinoma, zydu. Tu-
 rime, tiesa, ir keletą zydu, ga-
 benanczių knjgas per rubezių
 ir platinanczių jas tarp žmo-
 nių, bet regimai maskoliai da-
 nenori matyt pasiszventimą
 daugelio mūsų tėvynainių, ku-
 rie užsidegę meile tėvynės ir
 savo tautiecių, kenczia ir var-
 gus ir kalėjimus ir pagaliaus
 isztrėmimus, už platinimą tarp
 žmonių rasztų.

Linksma mums darosi ir
 delnais plojame, kada skaito-
 me tokius iszmingus zo-
 dzius: „Lotyniszką alfabetą
 vartoja pas mus be uždraudi-
 mo vokiecziai, lenkai, latviai,
 estai. Niekam į galvą neatei-
 na uždrausti lotyniszką arba
 gotiszką alfabetą tiems kittau-
 cziams, kaip neateina į galvą
 užgimti žydams, buriatams,
 tautoriams, armėnams, gruzi-
 nams jų tautiszkus alfabetus
 jų knjgose ir laikraszcziau-
 se. *Dėlko-gi visi lietuviai negali
 naudotis isz savo lotyniszko
 alfabeto?* Rosiszikai neraszė
 nė vienas kiek nors žinoma

lietuviszkas rasztinjkas“.

Bet kada perskaitome, jog
 „visi Rosijos interesai, tautisz-
 ki, draugiszki, visūmėniszki
 reikalauja, idant lietuviai my-
 lėtų, užlaikytų savo tautystę
 ir stipriai jos turėtusi“ (No
 64) arba „sistemas tas (už-
 draudimas lietuviszkos spau-
 dos) padeda tik Prusams tapti
 centru apszvietimo ir apskritai
 dvasiszka aukle lietuviszkos
 tautos, kas savo keliu pamazi
 atitraukia ją nū Rosijos, įgai-
 vindama tū pacziu tarp taut-
 toje neušiganėdinimą ir ne-
 meilę prie Rosijos, ko valdzia
 regimai nenori iszaiszkinti tik-
 roje szviesoje“, – mums vis
 lyg ko nepritenka. Mātome
 mes, kad prie didelės simpa-
 tijos dėl mūsų ir kitų paverg-
 tų tautų, mūsų užtarėjai nesi-
 keravoja da principais abso-
 liutiszkos teisybės ir huma-
 niszko, bet vis da ant pir-
 mos vietos stato reikalus savo,
 interesus maskolijos.

Vienok lengva mums tai
 dovanoti isz atžvilgio ant to,
 jog straipsniai buvo rasztyti
 pertikrinimui atkaklių masko-
 lių valdinjku apie neiszmin-
 tingumą, neteisingumą ir blė-
 dingumą užgynimo mums sa-
 vos spaudos! Auksinėmis li-
 taromis turi buti iszrasztyti
 biurūse valdinjku sekantieji
 zodziai (No 64). „Rasztas ir
 literatura visur visame sviete
 buvo įvestas ir praplatintas
 privatiszku žmonių, gabių
 draugiszku darbinjku, o ne
 policijos, ne administracijos.
 Puikus dalykas – gerai suda-
 ryta policija ir apszviesta ad-
 ministracija, bet pas jas daug
 savo darbo ir spēra jų, kaip
 nebutų didelė, vis-gi apribota.
 Tikėjimas į jų visagalinczias
 ir neapribotas stebuklingas
 spēkas – vienas isz paojin-
 giausių prietarų ir svajojimų“.

Dekavojame organui mas-
 koliszko aristokratizsko libe-
 ralizmo už drąsiją, nors bevai-
 siningą užtarymą už mus. Gai-
 la tik mums, kad, kaip girdėt,

kunig. Uchtomskis per pasala įsiskverbimą į privatiszkus jo reikalus ministro Vitesse, jau atsitraukė nu raklacijos „Petersburgskija Viedomosti“. Tokiu budu mes nustojome sav vieno isz nedaugelio užtarręjū, kurs prie to yra da ypatizsku draugu jauno caro.

N. N.

Isz lietuvizsku dirvu Amerikoje

— *Minersville, Pa.* Jau buvau taręs nutylēt kas blogai kartą padaro. Bet pamatęs kad da į didesnes klaidas lenda, tai negalima užtylēt nesugėdinus taip isztvirkusius tautiecius....!

Laikant parapijos susirinkimą, 8 d. Kovo, atėjo menkos vertės 3, ar 4 tautiečiai, su apsvaigtoms makaulėms, ir jau visas susirinkimas negalėjo užsilaikyti tvarkoje, su tokiais silpnaproceis! Jau norėjo iszpraszyt lauk už piemenizską pasielgimą. Bet da tą perkentė, mislydami, jog ant toliau atsitaisys. Bet kur tav! Dar blogiau padarė už valandos laiko, (nės da raugalo ejo daugiau jieszkot, kad visai protą apsvaigtų).

Užbaigus parapijos susirinkimą, toj' pacioj' svetainėj' tapo laikytas susirinkimas draugystės szv. Vincento. Tai gi ir czia vaikėzų yra priderystė, but ant susirinkimo, nės ir jie priguli į tą draugystę. (Reikia pripažīt, kad jie ne yra vaikai į jūs pažiurėjus tik protas visai vaikizskas). Tai gi sugrįszta isz karcemos, da labjau apkvailjoms makaulėms, jau pusiau baigent susirinkimą, ir paleidže vėl isz naujo savo dyką balsą, kad jau joku budu ant svetainės negalima rasti tvarkos. Tada virszinjkas bandė nustabdyt, bet veltu, nės jau visai jie buvo tarsi be proto. Po tam da kelis kartus, bausmę uždėjo, turint viltį, jog to pabijos, ir teiksis nustot savo dyko

riksmo. Bet ir tas veltu buvo, tik tada rado tvarką, kada iszprasze lauk isz svetainės.

Jau sakiau užtylėsiu, jų blogus pasielgimus priesz visūmėnė, rasi patys susipras kitu kartu ir atitaisys savo blogus pasielgimus. Bet kur tav! vietoj' mandagiai, da blogiau padaro.

Ir susirinkimas užbaigt, nepasisekė ir likos atidėtas ant kito nedeldienio, dėl 2 ar 3, isztvirkėliū. Jau buvo pusė susirinkimo atlikta, kaip sztai pasirodo svetainėja, virsz minėti isztvirkėliai; ir sukėlė vaidą, kad negalima jokios tvarkos rast, kaip tik užbaigt susirinkimą. Su tokiais, dykabalsiais tik gėda visai lietuvių tautai tarpu svetimtauczių. Pasirodo toki lygeis arba da arszesneis už laukinius indijonus. O tik du ar trys, zemina visam bureliui lietuvių vardą! (nės reik pripažīt, jog Minersville, da yra lietuviai gūdojami nu svetimtauczių, o labjausiai polytikoj'). Tik apverktinu padėjimu yra, kad keli toki isztvirkėliai tamsę vėliavą, ant visų ir gerų lietuvių, trauke už kurių blogus darbus, tur visi lygei kentēt. Tas dalykas yra labai blėdingas, ir papeikos vertas. Geriau tokius isztvirkėlius sugėdīt ir iszravēt isz tarpu savęs, kaip kukalius isz kvieciū, kad kartais visą sėklą neužkrėstų ta netikus žolė...

Gėda yra raszyti apie savo tautieciū doriszką nupūlimą. Bet ką gali daryti, kad priezodis sako: „Už gerus darbus reikia pagirt, o už blogus papeikt“, kad nors ant toliau pasitaisytų. Taip gi ir kitiems but paveizda, kurie į draugystes priguli, arba da tik nori raszytis; idant toki teiktusi kitu kart dorai visur pasielgti, su broliszka meile, o ne su žvėriszkumu, kuris niekur nėra giremas. Ir raszėjui skaudu ant szirdies darosi, tokius nedorumus raszyti; bet jūs už-

slėpus da yra sunkiau, tada raszėją iszvadina neteisingu, ir slepenziū blogus pasielgimus.

Kas link draugyseziū, ir tūly tautieciū blogų pasielgimų jose, tūm laik bus gana.

J. R.

— *Enfield, Conn.* Linksnumas manę ima ir negaliu isztylēt, matydamas gerus darbus savo broliū. Vieni dirba sziczion, kiti Lietuvoje ir kōznas trusauje nē naktį neturēdamas ramios valandos, kad tikt paregėti greicziau laisvę ir szviesą; ne boje ant jokiū bauginimū ir nesibijō patsai prazuti, kad tikt jo broliai, kurie da ne tur gero supratimo — pamatyti tai, ko jiems truksta. Jau nemažas pulkelis yra tokiū darbinjū, ir nors nekurie da nesupranta gerai apie tai, koku keliu eiti, bet galima tikėtis, jogei suprantanti ne seks paskui jūs ir darbais iszmintingesniū pervirszijs jų darbus. Nemažas szium tarpu buvo sujudėjimas mus viengencziū, kaip iszgirdo, kad nekurie da rengesi siust maldavimą pas tą didžiausią mus tironą, nog kurio negalima nieko gero tikėtis. Tai gi ir buvo ko subruzdēt, ba ar tai reikalas zemintis priesz tokį tironą? Ne reik mums kardo arba peilio, kaip nekurie tare, bet reik tiktai iszminties kardo, su kūm mes galime geriau kovot, kaip su geleze. Su zodziu daugiau galima įskaudyt, negu su kardu. Bet mą rodos niekas apie tai isz mus nē nemislija, o jei kada buvo minavotas kardas dabartiniūse mūsų rasztiszkūse darbūse tai reik suprast, kad reik mums ne gelezies, bet zodiszko kardo. Jeigu mes vis taip szvelnei apseisim su tironais tai toms tironybėms nebus galo, ir niekad nenudils tie retėzei, kuriais surakytos mūsų broliū rankos.

M. J. D.

— *Edwardsville, Pa.* 17 d. Geguzio buvo susirinkimas draugystės szv. Antano, su mieriu priimti draugystėn visus tūs kurie į jokią draugystę nepriguli, be mokesties įstojimo draugystėn pildant tiktai tolesnes draugystės pareigas. Apie reikalą draugyseziū ir mokslo kalbėjo P. Mikolainis, J. Pauksztys, P. Staskevyczia, visi isz Plymouth'o, Pa., ir Sil. Pauksztys vietinis. P. Mikolainis nurodė reikalą mokslo, be kurio szia dien visai negalima gyventi. Bet norint mokintis, o neesant mokyklų, mokintojū, mokslaknjigiū negalima nors ir dar taip norētumei iszmokti; nurodė, kad, kiek mūsų lietuviū yra czia Amerikoje, galime visai lengvai mokslą pasiekti, tiktai reikia netingėti ir pamylėti jį bei paszvesti po centą ant nedėlios arba mėnesio. Esant mūsų į 300,000, o dedant po centą ant mėnesio, per metus susidētų 36,000 dol. arba kas mėnū po 3,000, o per 10 metų \$1,440,000 ir t. t. kuriūs tai pinigūs galētumēm sunaudoti ant mokslo; isz kuriū galētumēm įgyti mokyklas, mokintojus ir mokslaknjiges. Tą skaitliū pinigū galētumēm lengvai sudėti, nės pareitų po pusę dolerio ant metų, o jeigu da tūs pinigūs paszvenstumēm ant mokslo, kuriūs prageriame ir už lakopus mokame, tai vienais metais tai atsiektume. Toliaus nurodė, kad gyvenimą pagerinti galima tiktai susidraugavus lengiausiai yra, ką pavieniai žmonės visai negal nē pradėti.

J. Pauksztys nurodė, kad szia dien draugystes tveria visi žmonės ir net tokiose szalise kur visiszkai užginti susirinkimai, kaip antai Lietuvoje, nės be susidraugavimo negalima yra atsilaikyti priesz prispaudėjus. Czia mums neturint nē jokio žmogaus kurs mus gelbētų nelaimėse turime vienytis ir viens kitą gelbėti

pasizeidime, ligoje ir mirus. Toliaus nurodė, kaip yra mus apleidę apszvietesniejie žmonės, kurie czionai yra apszvietę su mūsų pagelba ir tikt isz mūsų gyvendami turėtų būti, teisingai, mūsų vadovais prie visokio gero.

P. Staskevyczia kalbėjo isz savo gyvenimo patyrimo kaip pirmiaus jis nepažindamas nei mokslo, nei draugysčių, gyvenno nei kokiam urve, o sziadien supratęs mokslą ir draugiszką gyvenimą dziaugesi tūmi ir ragino visus daryti tą patį.

Sil. Pauksztys aiskino kad tik susidraugavus galime czia savo gyvenimą pagerinti ir ilgai apie tai kalbėjo, ragindamas visus tūs, kurie nepriguli jokion draugystėn, pristoti į jeib kokią nors, idant atsitikus ligai ir kitoms nelaimėms turėtų pagelbą. Ant pirmutinio užmanymo pristoję ir prisiraszė 34 draugai; pasekmė labai didelė. Geistina kad ir kitos draugystės taip pat padarytu, norėdamos suvienyti iszkrikusius savo brolius dėl jų paczių labo. P.

— *Hazleton, Pa.* 15 Gegužio. „Iki laikui uzbonas vandenį nesza“, sako lietuviszkas priezodis; bet kada ausis truksta tai ir patsai uzbonas turi suteszkėti. Taip tai sziomis dienomis atsitiko ir su mūsų buvusiu klebonu p. Maszotu. Sziūm kartu sutruko visi jo kytrumai, dalipo liepto galą ir turėjo sustoti. Skaitytojas nusistebės kokį Maszotas norėjo iszkirsti mums szposa: jam tapo užginta laikyti katalikiszkas apeigas 8 dieną szio mėn., bet jis tarsis nekaltas avinėlis atvažiauvo pas mus 10-tą dieną, užszaukė parapijos mitingą ir kaip protingas žmogus paveda mums parapijos visus reikalus, apsiimdams mums tarnauti tik už \$40 ant mėnesio. Toliaus nusizėminęs meldžia parapijonų, idant jam pasira-

szytų, apsiimdami užmokėti užtrauktas jo skolas. O zino ma Maszotas į keturis metus mažai prisiskolino, tik \$3.855; bet acziū Dievui Hazletonieczyų atsidarė akys, visi jau žino, kad už mūsų bažnyčią jau senei iszmokėta, o p. Maszotas su savo skolom turi neszytis szalin. Dabar prisizurėkime kaip jis prie szio visko prisirengė: pirmiausia pasirodė savę didei galingu norėdamas pertikrinti, kad po jo ranka turi drebėti visa mūsų parapija, paskui pasamdė tris iszmislinczius, idant jo žodžiams pritartų; bet kada ant susirinkimo viskas tapo atmesta per parapiją, tai ant galo susirinko visi keturi ir da prisikalbino tris zio plus ir paraszė į knygas, jog parapija pristoją iszsimekėti Maszotui pinigų. Septyni padarė mitingą, ir taip viskas pasibaigė. Nedyvyju Maszotui, nės jis, kaip skriaudikas, visur taip pasirodė, bet stebiūsi isz tų trijų liet., kad jie, skaitydami savę prie apszvietunų ir nenorėdami daugiau nieko kaip tik lygybės, prisidėjo prie skriaudos savo brolių: norėdami jų pražudyti?

Hazletonietis parapijonas.

— *Hazleton, Pa.* 16 Gegužio. Norints buvęs kun. Maszotas tapo praszalintas isz mūsų parapijos, bet vis mes jo dabar kaip pikto szilingo negalim atsikratyti. Dabar mūsų Maszotas kur tik jaučia tamsesnį lietuvių tai ten lenda norėdamas pertikrinti buk jam nėra užginta laikyti katalikiszkas apeigas, ir muilina mūsų žmonelėm akis: girdi niekas jam negal sutabdyt laikyti miszes, o kad pertikrinti jog jis yra geras pridurė ant galo, jogei daugiau nieko nenor nū parapijos kaip tik \$40 mėn. algos. Skaitytojam „Vienybės“ da nėra zinoma, jog Maszotas geidžia sutverti isz mūsų parapijos „nezalė-

na“; kaip lenkbernis ir seka lenkų pėdomis. Bet ponuli nesulauksi to, nės Hazletoniečiai nėra toki paiki, idant tamstai įtikėtų. Per szventę Velykų susirinko keli, pasakiau keli, trys neprigulinti prie mūsų bažnyčios ir taipgi Maszotas ir kalbėjo apie uždėjimą „nezalėzno koščioła“ tarpe lietuvių, bet vargszai apsigavo. Asz mislyju, jog visas darbas nueis ant szuns ūdegos. *Hazletonietis.*

— *Hazleton, Pa.* Per ilgą laiką mes Hazletono lietuviai kentėme dvasiszką ir tautiszką badą isz priezasties netikusio vadovo, buvusio mūsų klebono, kun. Maszoto. Bet sziadien norint vieną kartą Viesz-pats ant mūsų susimylėjo ir prisiuntė mums palengvinimą. 11 dieną szio mėn. buvęs kun. M. tapo praszalintas isz mūsų parapijos per jo myl. vyskupą O'Harra, ir už jo blogus darbus likos atimtos jam tiesos laikyti katalikiszkas apeigas. *J. K.*

Lenkų vadovai ėda vienas antrą, kaip žuvis žuvi.

Hazleton, Pa. 11 Gegužio.

Neprigulmingos lenkiszkos bažnyčios kun. Kaminskis paleido sziomis dienomis bjaurias žinias po Hazletono aplinkinę ant lenkų katalikiszko kun. Dembinskio; isz to pakilo didelis truckszmas, Kaminskis tapo apskūstas per kun. Dembinskį ir pastatytas po 500 dol. kaucijos. Prova nuėjo į augsztesnį sudą. *J.*

— *Freeland; Pa.* 9 d. Gegužio, isz mūsų miestelio pabėgo lietuvaite M. nū savo tėvų net į Camden N. J. ir ten apsipacziavo su angliu prates-toniszko tikėjimo. Gėda tav mergele, jog tu budama lietuvaite pamynei po kojų savo senus tėvelius, visus savo gimines, pagaliaus savo tautystę ir tikėjimą. Verksi Marute

ir tavo verksmo nebus galo, bet jau tada laikas bus suvėlutas. *J.*

— *Hazleton, Pa.* 17 Gegužio. Sziadien tapo laikytas parapijos mitingas, ant kurio likos iszrinktas naujas komitetas dėl vedimo mūsų parapijos reikalų: nieko akyvo nelikos czion nutarta tik pirmiausia idant komitetas pasirupjtu gauti liet. kun., o tada mažu mes galėtume ateiti į tvarką ir vienybę, nės buvęs mūsų ganytojas kunigas Maszotas pakrikdė mus kaip baisus draskantis vilkas nekaltas aveles po visas szalis. Girdėtis dabar, jog tas geradėjas taikosi prie kitos kaiminės, pakilo pas mus kalbos, jog Maszotas nori perpraszyti Scrantono vyskupą ir meldžia kitos parapijos ir buk jam vyskupas prizadėjas į Wilkes Barre Pa. Jeigu tai būtų tiesa, tai mes isz savo szalies persergime Wilkes Barriečius idant apsisaugotų nog szio iszgamos, nės jau gana jog mus vienus pražudė. *Parapijonai.*

— *Pasarga.* 18 num. „Vienybės“ yra patalpita korespondencija isz Mahanoy City, raszėjas kurios taip atsiliepe: „Į kokį tikt laikrasztį pažvelgi visur atrandi gerus ir szlektus pasielgimus tarp brolių lietuvių, o apie Mahanojiečius tai mažiausios žinutės neberandi“. – Bet miels tautietiš turbut nepaziuri į vietinę „Saulę“; man teko matyti nesenei kelis num. minėtos „S.“, kurį N. nepaimsi, kožnam rasi tiek apie Mahanojų, kad rodos niekur tiek gero nėra kas pas jus. O tai garsina, buk visoj pasaulėj tiktai viena „S.“ drukarnija (spaustu-vė) talpinasi savinjko (locnam) name. Tikt kas zin ar nū senei? Beje, kaip garsina tas pats laikrasztis, buk Mahanojus turi ten ir propesorių kokį. But zingeidu žinoti kokį sky-

rių tas propesorius mokina, tai yra ar jis propesorius Teologijos, ar Matematikos, ar taip kokio kitokio skyriaus; ir kokia taip augszto stovio mokslainė Mahanojui rastų, net propesorių užlaiko!? Beje, tas pats propesorius dramas teatrų paiszo, kaip antai „Siberiokai“; nežinau kaip tai gali but, jog spaudant minėtą dramą „Saulė“, garsino jog paraszė ir sutaisė Mahanojaus propesorius; o dabar pò loszimui, minėtos dramos, „S.“ vėl garsina, jog jų tas propesorius tiktai perraszės. Dėlto dabar mielas tautietis labai atžagarei iszsireiszke, kad tas propesorius vieną kartą raszo tą paczė dramą t. y. sutaiso, ir vėl tą paczė dramą verczia ten iszkokių lenkiszkių. – Dėlto pò tikrai tiesai negalima cze suprast ir iszmanyt apie szį prapesorių bei raszėja arba vertiką zinomos dramos.

Tas pats.

— *Atsiliepinimas p. Vietinui isz Union City, Conn.* „Vienybėje“ Nr. 19 Tamsta meldi pagelbon, kad butų iszreiksztii vardai ir vietos tėvynainių kuriūs Tamsta ketini stiprinti dvasėje su savo laiszkais. Tamsta didei klysti tame savo užmanye ir darbe. Iszreiszkimas vardų ir vietų per laikrasztį yra tai tiesus iszdavimas tėvynainių carui. Nenorėk žinoti visai kas tą paraszė arba padarė bet rupinkis suprasti kas yra paraszė arba padaryta ir užtėmijęs kokią klaidą raszte arba darbe padūkie savo nūmonę per tą patį laikrasztį kuriame apie tai buvo garsinta, ir tokiu budu per laikrasztį geriausei galima pasikalbėti ir apsvarstyti reikalus visai vienam kito nepažystant, nės czia eina apie darbus o ne apie tai, kas tą padarė. Tamsta nori kad vardai toki butų garsinti pò caru, o pats laisvoje zemėje bijeisi padūti savo vardo.

Tamsta keti tokius tėvynainiaus stiprinti savo laiszkais, ką jau ir padarei. Didei negerai padarei ir rodiju daugiaus to nedaryti, nės maskolei visus laiszkus, pareinanczius isz užrubežės, skaito o registravotus urėdizskai atidaro ir raszo protokolą kokia to laiszko įtalpa yra buvusi, tokiu budu su savo stiprinancziu laiszku gali Tamsta padaryti daug painių tai ypatai ir visą gerą jų uzmanymą gali supustyti.

N.

Reikale emigrantu namo.

Skaitlius darbinįkų ant tautiszkos dirvos, kaip matyt, szium laiku žymei didinasi ir kiek vienas darbūjas kiek galėdamas, norėdamas szį bei tą nuveikt; bet savo darbūsia labai tankei sutinka visokias kliutis ir prieszinįkus, kurie per savo klaidingą supratimą daug blėdies padaro geriems veikalams. Vos vieni ką pradeda budavot, tai tūjaus tą pradėtą darbą kiti storojasi sugriaut, ir nės kiek ne apmislįja, kokia blėdis isz to gal but.

Visiems jau yra žinoma, kad S. Brooklyno kūpa isz visų spekų stengesi uždēt emigrantų namą; aukavom mes savo centus, ir daug darbo padėjom ant to; bet matydami, jogei mes vieni tą negalėsime, szaukėm prie darbo ir kitus, kad mums pagelbētų, kad ne darbais, tai nors aukomis. Savo mierį apgarsinom „Vienybėje“ ir koznas jau galėjo matyt kokiū keliu žengem. Nusamdėm lojerį, kad parodytų mums visas tiesas, kas tikt bus reikalīnga dėl paėmimo emigrantų ir t. t. Paszelpo nės isz kur da negavom nės vieną centą, o nei darbūtis nieks nepadėjo. Bet paziurėkit mieli broliai kas jau darosi ir kokių graszesargių randasi, nors pò teisybei tasai, kuris apie tai kalba yra gal baisesnis už ki-

tus visus mylėtojus cento ir ne vieną jau turbūt apgavo, kad ir mus nor pakaltįti. „Ant vages kepurė dega“ sako priezodis. Tai taip broliai perskaiczius straipsnį ant pirmo puslapio N. 19 „Vienybės“ didei dyvini jausmai mumis pėrėmė, ir nežinodami kaip kitaip iszriszt tą klausymą, mislyjom pėrstot ant toliau darbūtis, ir užleist kitus, kurie taip drąsiai apie mus atsiszauke. Mums geriaus bus žiūrēt per szalį. Bet apmislįjus su protu gerai apie viską, mes vis, dėl broliszkos meilės, sutarėm ne atstoti jau nū pradėto darbo, kadan gi kitoku budu da ir mes patys suprantame, kad nės galima dabar uždėti namą emigrantų.

Per tai mieli skaitytojai, praszom jusų idant neįtikėtumėt kokiam ten ilgalieziuviui ir ne apleistumėt tą reikalą, o varytumėt toliau. Pinįgus, paaukautus ar szejp surinktus reike padēt į kasą draugyszkių arba kūpų vietinių, kur auka bus surinkta, ir apgarsinti kur kiek yra surinkta. Daug yra draugyszkių, kurios da ne prigul prie „Susivienijimo L. A.“, per tai gal ir ne panorės prisidēt? Bet, kurios prigul prie „Susiv.“, tai misliju kad neatsisakys. O kaip jau pasirodys dikta suma pinigų ant uždėjimo emigrantų namo, tai turės but iszrinkti vyrai, kurie galės tą reikalą atlikt. Tokius vyrus galės iszrinkt draugystės ir kūpos.

Gal ne vienas isz skaitytojų pasakys, kad mes be budįdami kitus prie tautiszko darbo, patys užsnudom? tai ne! Nors uždūtas mums didis smugis ir kaip peiliu parvarė mus vienok mes ne bojeme ir varde teisybės szaukėme visus prie darbo. Geistina but, kad jisai „tas lietuvis“ kuris pranezė, buk mes norime tiktai apgauti ir prisirinkti daugiau aukų į savo kiszenių atsilieptų per „Vienybę“ aiszkiaus,

darodydamas mūsų apgavingus mierius.

Komitetas.

Raudonas Welionas, *)

Paveikslas isz karės Rosijos su Tur.

Tikras atsitikimas.

Su paiszeliu rankoje atsiszėdau vakarinėje dalyje kapų miesto Erzerumo*) ir znaiminu sav ant popieros paveikslą dailaus antkapio, turinczio paveizdą koplyczėlės. Rudens saulė leidosi už tolymų kalnų Lazistano. Spinduliūse saulės atsimuszė karbūti murai slenkanczio pò kalnu miesto ir raudonavo ant tomos dangiszkos. Ant jų pasikėlė baisingas paveikslas... kur, spinduliai saulės szokinėdami, atsimuszė viską kas tiktai tenai dėjosi, o augszcziau to su iszskėstais sparnais plesnojo rosiszkas erelys. Tarp dangų siekenczių boksztų, rodos mieganczių stulpų, matytis buvo kur tai toliau ant kalno milziniszki popeliai, o gražiausi, su paauksūtais virszais, minaretai, panaszus buvo ant milziniszkių žiburių, deganczių priesz veidą galingo Allaho. Akmeninių stabų szeszėliai siekė net iki giliausių tarpkalnių, o pò kitai pusei kapų, iszrodanczių ant neapimamo pulko gulbių, ant visų augsztumų miesto Erzerumo, prie pat įėjimo į Bajurską tarpkalnę matytis buvo iszskirstytas abazas karėvių. Apkvaiszintas tūm puikiausiu paveikslu gamtos, užmirszės apie antkapį kurį isz dalies pažymėjau ant popieros, pasinėriau visas į tas neapsakomas grožybes. Viskas, kas tiktai dienos laike iszrodė tyru ir asztrei karbūta, ap'apūlino prietema savo užkeiktų uždangalu ir pajudino manyje spieczius mislių, kurios į koki tai miegą traukė manę. Kai po miegantis milzinas ilsėjosi visas miestas, bet už miesto dabar jautėsi daug smarkesnis

*) Szkydras. **) Turkijoje.

judėjimas, kaip tiktai užsida-
rinėjo vartai miesto. Visas
prie miesto prieinancias lygu-
mas ir kelius, kurie buvo
isztaisyti tarp kalnelių, gali
ma buvo patėmyti dabar ant
stulpų dulkių, kurie ant jų ne-
sziojosi. Vienos kaiminės grį-
žo į miestą, o kitas varė iš
miesto girdyt. Rėkavimai pie-
menų, staugimas jaučių, žven-
gimas žirgų, iszdavė vis tai
gramzdų atgarsį, atsimušantį
į ūlas krantų jurės. Ten to-
liau viskas gyvūje ir kruta,
bet aplink manę nieko, ne pa-
pucze nė vėjelis, viskas mie-
ga!... Baugingai gulėjo
priesz manę miestas, bet da-
baugiau apsuko jį isz visų pu-
sių kareiviai myrio – nesus-
kaitoma daugybė iszkeltų ant-
kapių rodėsi prie prietemos
milžiniais, kurie rodos ėjo prie-
szais neprietelius ir niekas
pergalėti jų negalėjo.

Balsas bubnelių szaukentis
kareivius ir skraidantis po
miesto gatves, pabudino manę
isz to snaudulio; bet ne tekęs
per didelį tolumą asztraus sa-
vo balso, lengvai ir vos suju-
dinancziai atsimuszė į mano
ausis; saldus szvilpimas fleitos,
tūjaus atsiliepusio po balso
hubno, iszrodė kaipo dangisz-
kas balselis mergelės tarp bai-
sių riksmų karžygių. Vaka-
rinis szuvis sudundėjo abaze;
jo balsą atkartoję kalnai ilgu,
užsiryjencziu atgarsiu, o po
tam ir vėl – viskas nutilo. Isz
lengvo paskendo prietemoj
vėliava sargybos, pergalėtojas
erelis sudėjo sparnus savo.
Saulutė nusileido. Bet ne tū-
jaus da savo jūdu uždangalu
apsiautė naktis visas aplinki-
nes; isz lengvo platino per-
matoma migla savo gazinį ap-
siautalą, isz lengvo apgulė ant
paczių augsztumų kalnų; kas
kart vis tirsztėjo prietema,
kaip sztai auksinis mėnulis
iszbėgo isz už kalnų ant dan-
gaus ir savo auksiniu tekėlu
atitraukė nejauczencziai isz
naujo mano duszė nog žemės.

Ilgai sėdėjau pasinėręs į mis-
lis; kad jau mėnulis pakilo vi-
sai ties mano galva.

Jau nū nekurio laiko patė-
myjės buvau ant kalnelio sto-
vinczią ant kapo kokią tai mo-
teriszkę; buvo augszto ugio, o
ilgas raudonas velionas pla-
cziai apsiautęs ję, leidosi nū
jos galvos iki pacziai žemei;
bet kaip panaszus matymai
tame mahometoniszkame
kraszte tankiai atsitinka, nės
tai yra atidavimas garbės nu-
mirusiam ir visad taip stovi,
todėl ne atkreipiau savo paisą
ant to. Ne kartą apmėtęs
akimis po visą aplinkinę, už-
silaikiau ant jo, bet ir vėl
grįsztu atgal, atsidavęs vil-
nims mislių ir visai užmirsztu
apie svietiszką ėsybę.

Jau daugiau kaip keturios
valandos perėjo, kurias asz
perleidau ant kapų, o ji, rodos
stabas murmulio, vis toj pat
vietoje stovėjo; tas labai įdurė
mą į szirdį. Mahometanka –
taip vėlam laike – tarp netikė-
lių, arti rusiszko taboro? Po
teisybei, Turkės pirmiau su-
siėjo sądaron su rosijonais, ne
kaip Turkai ir mieste be jo-
kios baimės vienos sav vaiks-
tinėjo, bet niekad to ne buvo,
kad pasirodytų vakare ir da-
kur – už miesto. Pribijojo
greicziau jos užvydo savo
vienžemių, ne kaip kad susi-
tikimo su pergalėtojais savo,
o likterna isz popieros neatbu-
tinai buvo reikalinga dėl tų,
kurios priverstos buvo drauge
su savo vyru arba giminėmis
eiti nakties laike per misto
gatves. Negalėjau niekūm
nuramėti savo zingeidumo, ir
užsimetes ant peczių ploszių,
prisiartinau lengvu žingsniu
prie nepazystamos. Augsztū-
ma ant kurios ji stovėjo, ap-
sukta buvo kapais armėnisz-
kais, kurie su mahometonisz-
kais susiėjo. Myris suvieny-
jo tūs, kurie gyvenant buvo
užkeiktais neprieteliais tarp
savęs.

Jau stovėjau prieszais ję,

bet ana, rodos nė matė manę,
nė ne girdėjo. Raudonas ve-
lionas nuslinko nū jos veido
– kaip gi amoliszkas ir kaip
dailus buvo jos veidas pakel-
tas į dangų!... Ant pusiau
atvertų anioliszky lupų rodėsi
sznabzdėjo patyki malda, o
pora jūsvų akelių įsmeigė į to-
lymą aplinkinę. Sunkus at-
minimas numasino tą ne ap-
sakomos grozybės ypatą, už-
mislingas skausmas žibėjo jo-
sios žaibinėse akise, nenusto-
jantis grauzimas sąžinės rodė-
si apsigyveno baltose, giliu at-
sidusimu sujudytose krutise...
Už tiesa, yra toki pajautimai,
kurių da nė vienas poetas, nė
vienas tepliorius nesirėjo aky-
vai parodyt, ir toki tai nebyli,
toki užmigę jausmai sunkėjo
nervūse tos gražios nepazysta-
mos... Matymas tas sun-
kiai suspaudė szirdį mano, o
gilus ir tikras jos nusiminimas
plaukė žodžiais.

Minksztumas balso persi-
prasžė ne reikalingą užklausy-
mą:

„Chanan (poni)!“ atsilie-
piau į ją totoriszkoje kalboje,
– apverki už tikro savo gim-
inę?

Turkė paszoko ant mano
užklausymo ir ne uždengė sa-
vo veido, kaip paprocziai azi-
jatiszki reikalauje; perimta
skaudulingu nusiminimu ne-
galėjo apie ką kitką pamisly-
ti. Rodėsi kaipo mano balsu
isz sunkaus miego tapė pabu-
dįta. Pastatė į manę savo
akis, bet vos tik girdėtis buvo
jos atsakymas; rodėsi kaipo
gilumoj duszios pati su sa-
vim kalbėjosi.

(Toliaus bus.)

Pajieszkojimai.

Asz Ona Barczauskienė pajiesz-
kau savo vyro Antano Barczausko,
paeinanczio isz Kauno rėdybos, Ra-
seinių paviėto, sodžiaus Skirnemu-
nio, du metus buvo Pittsburgh ir du
Philadelphijoje, dabar nežinau kur.
Mano adresas: Ona Barczauskienė
2519 Prinl Breese Place Pila. Pa.

Apgarsinimai.

Naujai iszleista knygėlė. Gauna-
ma pas J. Pauksztį Plymouth Pa.

Mažas aukso altorius ant puikios
popieros Miszių maldos su abrozė-
liais (mažame formate).

Prastu apdaru.....25 c.

Szagrino.....35 c.

Krisztolinia.....50 c.

S. J. Bonham,

iszdirbėjas antkapių isz murmulio ir
granito.

Tie, kurie nori užsisteliūtį kurį
nors isz virszui minavotų antkapių,
tegul ateina ar atraszo pas manę ant
žemiau padėto adreso, o greitai bus
užganėditi. Apie apgavimą nė vie-
nas nemislykit, nės asz ne esiu koks
apgavikas. Prie užpraszyto reikia
pasakyti kaip kuris geidžia nuteplio-
ti užsteliūtą antkapij; pas manę yra
daugelis jau gatavų dėl paziuros.

Offisas ir gyvenimas:

Corner Third ir Orchard Streets,
Plymouth, Pa. Postoffice Box, 177.

Uztikrijtojas: A. K. DeWitt,

Cashier First National Bank.

Naminiaj rakandai ant pardavimo:
4 lovos ir madracai, 2 pecziai dėl vi-
rimo, 1 peczius dėl priszildymo stu-
bos, 1 vargonai, 1 siuvamoji maszina
ir daugelis kitokių rakandų, kurių
czionai nėra paminavota.

Namo No. 778, netoli Washington
brėkerio.

Amos C. Shartzer.

Dėl 2 szejmyų stuba ant Vine ul.
dėl pardavimo, 14 kambarių, lotas 50
pėdų pločio ir 150 ilgio, paipos su
vandeniu ir dėl iszėjimo įvestos, na-
mas pentavotas szį pavasarij, prekė
pigi. Dasižinokit mėsinyczioje ties
paczta ar Rėdystėje „Vienybė“.

Ant Pardavimo dvi farmos arti
Plymouth'o miestelio „ant labai
lengvų iszlygų, ir pigei.

Dasižinokite ant szio antraszo:

G. L. Baldwin

15 South Franklin str.

Wilkes-Barre, Pa.

Arba rėdystėje „Vienybė“.

Teisingiausias teisdaris (skvajeris)

J. D. Williams

10 Main str., Plymouth, Pa.

Antros durys nū S. Szakaliuno.

LIETUVOS ISTORIJA

nū seniausiu gadyniu iki Lublino unijai.

PARASZYTA SIMANO DAUKANTO BUVUSIOJO VILNIAUS
UNIVERSITETO PHILOSOPHIJOS MAGISTRO.

(Tąsa).

Kalisziuje beesant atėjo tėvunai ir Mykolas, kursai klius, kė jo keliais eidamas, idant pasigailėtų jo, iszdūtą dekretą ant jo atszauktų ir jo valsezius jam pagražintų; bet Kazimieras rustesniu dar pasidarė, nei pirmiaus, kaipogi nevien nieko nežadėjo, bet ir atsako nekoko nedavė jam verkencziam. Kazimieras nebenorėjo jo beteisinti, nugastaudamas, idant neatsimanytų Mykolas ir antrą kartą laimingesniu netaptų savo ketėjime. Mykolas tūm nusimines iszsidangino pas savo ūszvj, Mozurų kuningaiksztj.

Rugpjuczio mėnesyje 23 dienoje sukėlė į Petrikavą sueimą; tenai Lenkų dvasiszka ir ūkiszka didūmėnė susimokinusi lugojo Kazimiero, idant liecybas dūtas jūdviem nū jo praėjūnų savo gromatomis ir prisieka patvirtintų. Tarp kitų daiktų tą, jog žemių užvis Gudijos, Lucko ir Padalijos, kurią buvo Buczackis Lietuviams užėmęs, nū Lenkų nekeistų ir Lietuviam negražintų bei vyresniaisiais tenai Lenkus, ne Lietuvius perdėtų, jog pats be žinios Lenkų sueimos į Lietuvą nekeliaus, o tenai keliaudamas vyrus iszminczia ir nūmone tarp kitų zinomus lygiai vesis, ir jų ukės reikalūse teiraisis, jog Teodorikui Buczackini urėdūi Padalijos savo pataiką suteiks, ant kurio Kazimieras rugojo, jog jis su savo bendrais neteisingsai Miedzybožę, Kmielnikę ir Karavolių Lietuvų pilis pasavino. Kazimieras ant to viso atsakė jūdviem, jog tam daikte pasiteiraus Lietuvos dumos tenai esanczios, su kuria pasiteiravęs atsakė, jog nieko to, ko Lenkai lugojo, negali daryti dėl prisiekos Lietuviams dūtos. Užsakęs abiem tautom į Liubliną sueimą pats 30 d. Rugpjuczio mėnesio su didžiu Lenkų nuliudimu į Lietuvą iszkeliavo.

Lietuvoje vis dar didė daugybė norėjo, kaip įmanydama Mykolo į didžiūsius Lietuvos kuningaikszezius iszkelti, su kuriū gyvenancziu pas savo ūszvj, Mozurų kuningaiksztj, susizinojo, todėl Kazimieras geisdamas jį nutverti visiems įtariamiems Lietuviams szaržus ir pilis atėmė ir savo isztikiemiems valdyti įdavė, tūmi jis dar nekakindamas lugojo kryževių didžio mistro, idant Mykolą keliaujantį per savo žemę sugautų ir jam iszdūtų, kas ir nutiko: kaipogi komendotas kryževių bejojantį Mykolą į Žemaiczius savo bendrų lankyti sugavo, bet ir vėl paleido; Mykolas isz Mozurijos į Sileziją persikraustė, bet ir tenai Szapraniec Lenkas pakukuliūtos nū Kazimiero tykojo jo užmuszti, kursai nei tenai nebetverdama iszikraustė į Valakiją.

1448. Pargrijusi Kazimierą isz Lenkų į Vilnių pasveikino siuntiniai Maskolių d. kuningaiksztj, Kaną Tautorių, mistras Parusnio ir Padaugavio, lygia dalia ir didžiosios Naugardos bei Severijos kuningaikszeziai Lenkų rikų į vardą savo vieszpaczių brukdami jam jų bendrybę ir pažinęs. Tūm tarpu Lietuviai tenai suėję į sueimą sutarė visūtinai Liubline ukės reikalus nubengti.

Kazimieras 25 dienoje Geguzio mėnesio atkeliavo į Liubliną. Niekados nebuvo susirinkusios tokios daugybės

didūmėnės Lietuvos ir Lenkų į sueimą kaip tūm kartu: kaipogi varžėsi tenai dviem daigtais. Lietuviai visupirmu skundės, tardamės nuskriaustais esą, sandara ir vienybe su Lenkais rasztūse nū Jaugaliaus ir Vytauto iszdūtūse, kuriūse sako, jog jiem mirus žemė Lietuvos, Žemaiczių ir Gudų butinai Lenkams teks ir priderės. Lietuviai reikalavo tūs žodžius minavotūse rasztūse kaipo neteisingsai įraszytus iszpaiszyti, idant netartų kas Lietuvos vyskupus ir didūmėnę amžinai Lenkams pasidavūs ir žemesniai jų esanczius gūdojo. Tenai gi reikalavo dar Lietuviai, idant Padalijos, pilį Oleskės ir kitas apygardas pagražintų Lietuvai, kuri jas valdys lig Vytauto smercziai, o jam mirus Lenkai pradėjo savintis; tas srytis kurias Lietuviai nū Tautorių vergybos buvo iszliūsavę.

Lenkai atsakė: 1) kokią vienybę Jaugalius didis Lietuvos kuningaiksztis brukdamas zalietas Gedvydei, paskui Vytautas ir Sigidas kaipo valdimierai tarp tų dviejų tautų buvo padariusis, parasziusis prisieka patvirtinę, tokia tur be atkeito buti. 2) Stigavojo, Padalije ne Lietuviams bet Lenkams prideranti, kurią karalius Kazimieras didysis vieną dalį to kraszto įgavęs karszinczysta, antrą nukariavęs į Lenkų sryti pavertė ir su jų žeme sunėrė, kurią Lenkų karaliai iki sziai dienai tebvaldė. Jei Jaugalius tapęs Lenkų rikiu leido Padaliję Vytautui, Svidrigaliui ir Sigisdui rėdyti iki jų gyvalgalva, tad jis taip davė, kaip ir kitiems teisingiems ir kliautingiems vyrams dūdavo vyresnybę, idant į jo vardą rėdytu kitus jo krasztus.

Lituviai ant to Lenkams atsakė: Daug pirmesniai Kazimiero Didžioji Padalije priderėjo Tautoriams tenai jau gyvenantiems, kurių vyresnybė tiesą davė kaip patiems Tautoriams taip ir Padalijonims. Jau Gediminas didis Lietuvos kuningaiksztis nukariavęs Gudus ir Tautorius Padaliję užėmė, kurę jo sunus Karijotas kuningaiksztis Naujapilį valdė. Paskui vieszpataujant Lietuvoje Algerdui su Keistucziu, Padaliję rėdė Jurgis, Aleksandra Kastantinas ir Teodorius Karijotaitis, kurie tenai įkurę pilis Skalą, Kamienczių, Sakalin, Smotricą ir žemę vienu tyru taukszanczią pragyveno. Kazimieras didysis Lenkų karalius norėjo Kastantiną savo karszincziu palikti ir savo podukrą Gedvydę už jo iszleisti, bet Kastantinas nukakęs į Krokavą savo Grekonų tikybą į Lotynų iszkeisti, todėli negavo nei karalaitės nei Lenkų rikės, kursai ir pats netrukus mirė, Jurgį jo brolių buvo pakėlusis savo vieszpacziu, kurį paskui indėvėmis nupenėjo. Aleksandra antrą brolių Tautoriai karėje užmuszė. Belikęs paskūjesis brolis Teodorius paveldėjo visą Padaliję, kursai Vytautui Lietuvoje vieszpataujant nebenorėjo jo kaipo didžio Lietuvos kuningaikszezio klausyti. Vytautas sutraukęs kariauną, traukė priesz Teodorių Karijotaitį, kursai nelaukdamas Vytauto ateinant į Vengrus iszikraustė, o Vytautas atėjęs pilis Braslavos, Sakalių, Kamienczių, Skalą, Czervony Grodek su vienais Lietuviais ir Žemaicziais nū nieko neszelpiamas užėmė ir tenai savo vyresniūsius tarp kitų Gosztautą visos Padalijos urėdu perdėjo. Paskui Jaugalius lugojo Vytauto, idant vieną dalį Padalijos jam perleistų, kursai ir perleido jam pilis Kamienczių, Smotricą ir Skalą beje pusę Padalijos už 20.000 kapų ilgujų graszių, antrą pusę Vytautas sav paturėjo. Jaugalius neturėdamas minavotų piningų paskolijo nū Spitkaus, kuriam užstatė minavotą dalį Padalijos. Mirus Spitkui, Jaugalius turėjo gražinti Spitkienei naszlei tą sumą, kurios netu-

rėdamas rasė Vytautui, sako Spitkus mirė, nėra kam begi-
nioti Padaliją nū Tautorių, atidūk 20.000 kapų ilgujų gra-
szių ir imk sav minavotą dalį Padalijos į savo valdžią. Vy-
tautas per Nemirą ir Dimitrą Lucke Lietuvos vyczius nusiūtė
Jaugaliui karaliui 40.000 kapų ilgujų graszių ir minavotą
krasztą vėl sav paturėjo, kuriame perdėjo urėdu Granavskį,
tam mirus perdėjo Mongirdą, o į jo vietą įdėjo Didiką ir dar
kurį paskui perkėles į Smolenską Padaliją įdavė rėdyti Dau-
girdui, kurį mirus Vytautui atėjusieji Lenkai į Kamienczių
išzvadino iš pilės lyg but pasiteirauti su jūm norį, kuriam
tenai atėjus, patį nutvėrė, turtus jo užgriebė ir pilį su krasztu
pasavino. Kazimieras didysis Lenkų karalius mirus Bolesla-
vui kuningaikszeziui Mozurų pagal gentystą tą dalį tepavel-
dėjo, kuri yra tarp Leva ir Alycziaus pilių, bet kita Padalije
visados Lietuvių valdžioje buvo: kaipogi Lubartas valdė Le-
vą, Gosztautas Skalą ir Kamienczių, Narmontas Kremenczių, o
kitas pilis ir dalykus Keistautas, vis tas kaipo privalus Lietu-
viamis jų valdžioje tebyra iki sziai dienai ir pats Kazimieras
didysis nesavinos tą dalį Gudų, bet kakinosi tūmi ką buvo
Boleslavas jam palikęs. Lygia dalia Lenkams savinantiems
Gudų valdžią Lietuviai ne vien rasztais savo tiesą atiteisė, bet
kare dar gorino jei nū to Lenkai neliautumės. Jaugalius
brukdamas zalietas Gedvydei galėjo žadėti ir užraszyti ką tin-
kamas; kaipo rupindamos daugiau savo geru ne kaip goda ir
labu Lietuvos tautos. Kaip jis galėjo tą atidūti be žinios
tautos, ko pats neturėjo, budamas pats pataiku Lietuvių į
Did. Lietuvos kuningaikszezius iszkeltu? Vis tai Lietuviai
išz Gudų rasztų atiteisė kaipo neįtariamam liudytoju. Bet Len-
kai neveizėjo ir į taip aiszkia Lietuvos tiesą bei stigavojo at-
kalei, jog taip turi buti, kaip yra paraszyta. Ant galo isz
stigavonių isztiko į barnius.

Karalius nenorėjo nei katros pusės užtarti, noris dauges-
nei linkėjo Lietuviams, vienok apsiraiszkė ukės dumo, jog
netinkas jam abejų tamprumas, nū kurio niekados kersztams
galo ne busę, jei Lenkai nenor butinai su Lietuviais vienybės
griauti, tur iszrasti pragumą kuriūmi su Lietuviais pasiben-
drautum. Ant to Lenkai pasiteiravę tarp savęs atsakė, jog
nėra kito pragumo su Lietuviais pasibendrauti, kaip tiktai,
idant Padalija visūmėnės butum, beje Lenkams ir Lietuviams
prideranti; kito nėra geresnio pragumo kaip tiktai, idant atei-
tėje abi tauti vieną rikį arba karalių, vienus įstatymus, vieną
vardą beje rikės Lenkų turėtusi, o vardą Lietuvos ir vyresny-
bės jos ukės su visu atnestum, kaip rodantį įpatingą tautą ir
diegą amžinų kersztų.

Tasai Lenkų atsakas it druską į ugnį Lietuviams įbėrė.
Tūjaus Lietuviai suklego tardamis, jog Lenkai apsimetę gra-
ziu žodžiu vienybės krobe Lietuvius kaip tinkamis, szia dien jau
geidžia Lietuvos vardą isznaikinti, visą vyresnybę, visą godą bei
garbę tautos per tiek amžių kraujų latakais nupelnytą į Lenkų
perkeisti. Vienok Lenkai vis dar tempės norėdamis Padali-
ją įgauti. Taip iszskydo sueimas ne vien nieko nenutaręs ir
beesamąjį suardęs. Rodėsi aiszkiai tauti skreisentis. Kara-
lius nugąstaudams, idant Lietuviai didi mylėtojai savo tėvai-
nės apmaudingi negrobtum ginklo jam namieje neesant, ir
piktesniai jo reikalus nesuardytum. Todėjės užsakė sueimą į
Naujapilį (Nowogrodek) kur ir pats isz Lenkų ketino atke-
liauti.

Sueimai Liublino baigentis pargrįžo siuntiniai isz Rymo

su popiežiaus siuntiniu Baptistu Kamerijos vyskupu, kursai
karaliui dėkavojo už pripažinimą popiežiaus Mikalojaus penk-
tojo.

Pasibaigus sueimai karalius iszkeliavo į Krokavą priimti
su iszkilme popiežiaus siuntinį, kurį visi sveikino, viena Aka-
demija Krokavos nenorėjo dar Mikalojaus už popiežių iszpa-
zinti ir turėjos Pelikso nū susirinkimo bažnyczios Bazilėje
paskirto. Jau siuntinys Mikalojaus buvo ketinęs Akademiją
iszkeikti, bet Zbignievas vyskupas Krokavos kuriam jis buvo
kardinolo brylių atgabenęs sutaikino tūs reikalus.

Liepos mėnesį 21 dieno Kazimieras nukako į Levą, kame
rengėsi į karę priesz Petrą Moldavionų ir Valakų vieszpatį
arba didį gaspadorių, kursai paikinams nū Unijado Vengrų
rikio nebnerėjo Kazimiero beklausyti.

Kazimieras atkeliavęs į Kamienczių iszleido siuntinius
pas minavotą Petrą idant nenairytumės Kazimierui tarnauti
ir jam iszdūtum Mykolą kuningaiksztį sunų netaikso Sigisdo
Moldavijoje slapstantis. Petras siuntiniamis Kazimiero pasi-
ėmė tarnauti ir ketėjo vaidintis kame tiktai karalių patiktum,
jei tiktai jis pasiėmė jį glemžti nū paojaus, bet liukon Myko-
lo kuningaikszezio sakės negalįs to vargutos glaudzianczio
pas savę szalin stumti ar pasalausti be didės nūdėmės; vienok
žadėjo ilgesniai jo savo ukėje nelaikyti. Kazimieras tokius
rasztus nusiūtė Petru kokių jis norėjo, kuriūs atėmęs klausė
siuntinių, kame karalius norėtų jo prisiekos iszklausyti ant
atnaujinimo bendrybos su Lenkais. Mykolas kuningaiksztis
taippat buvo atleidęs į Kamienczių savo bendrus, kurie per
tulus tėvunus lugojo Kazimiero, idant pasigailęs vargų My-
kolo susimiltum mindamas prisieką Lenkų didūmėnės Sigisdo
jo tėvui dūta ir pagalios teisybės szaukės, bet jo kliukimo
nieks neklausė, kas rustesnis dar; kaipo neprietelius karaliaus
liepė isz Moldavijonų žemės prasikraustyti, kursai nerasda-
mas nei malonės nei teisybės pas krikszczionis nuėjo pas Tau-
torius jų pagelbos lugoti.

Beesant dar Kazimierui Kamiencziuje atėjo tenai siunti-
nys Tautorių vadinams Kalina, žadėdamas karaliui talką priesz
Petrą d. Gaspadorių Moldavijonų ir Valakų, jei jis nenorėtu
karaliui tarnauti. Su tūm siuntiniu karalius slaptu regėda-
mos ir grįztancziam įdavė gromatas jo Kanui, kas tenai buvo
paraszytas, retas težinojo. Tame daikte Kazimieras taip elgė-
si kaip jo tėvas Jaugalius kariaudamas su Svidrigalium.

Nei dviem nedėliom nesukakus nū iszkeliavimo Kazimie-
ro isz Kamiencziaus Tautorių Kanas įpūlęs į Padaliją visas
pusės kardu ir ugne nusiaubė, netaupjdamas nei lyties nei
amžiaus ir tenai sugriejės svetį grobį grįžo namon. Tūm tar-
pu Teodoriks Buczackis urėdas Lenkų Padalijos sutraukęs
skubinai savo kareivius, grįztanczius Tautorius grobiu nuslo-
gintus anksztumose užpūlė ir daug paimtųjų krikszczionių isz-
liūsavu. Kad tūm pacziū zygiu Lietuvos Padalijai nieko pik-
to Tautoriai nedarė, kaipo jos urėdas Jursza vyras buklius ir
guvus dovanomis ir siuntiniais buvo atgrežęs Tautorius nū
Lietuvos Padalijos. Tą regėdami Lenkai rugojo ir skundėsi
ant Lietuvių ir Kazimiero tardamis jūs esant priezastim to
įpūlio Tautorių į jų Padaliją. Tas aiszkiai buvo skelbema ir
karaliaus kas diena dauginosi neprieteliai.

(Toliau bus).

Turiu ant pardavimo gerus naminius rakandus beje: lovas, sėdynes, stalus, pečius ir viską kas tikt yra reikalinga į namą, poroje gyvenantiems. Visą pigiai pardūsiu, nės noriu išvaziuoti į kitą miestą.

Antrašas toks: Jonas Raulynaitis
G. R. Deacon str. N 422
Scranton, Pa.

Hotelis
Miko Grigaraviciaus
Ant Ulyczios Maple No 136 ir 138
Mt Carmel, Pa.

Užlaikau geriausius gėrymus, užkandį, Cigarus, ir kožnam reikale dūdu giarą rodą.

John J. Lynch.
Pardavėjas visokių nesvaiginančių gėrymų bonkutėmis.
Ofisas 147 M. Ulyczios
PLYMOUTH, PA.
5-11. 97

Tikrai geriausias barzdaskutis ir plaukų kirpikas.
Edvard Kreischer
Ties skerskele (bull run) šalia L. Varnagrio.

Lietuvizskas kriauczius.
Jeigu kas reikalauja vasarinių drapanų, tegul kreipėsi pas mus. Turime kopuikiansių povyzdžių visokių matarijų ir kožnas gal pagal savo norą išsirinkti. Užsteliūtą darbą atliekame kopuikiause, greitai ir už sąžiningą prekę.

Jurgis Rekus,
88 South Mead Street.
WILKES-BARRE, PA.
Ne toli Lietuvizskos bažnyčios.

LIETUVISZKAS
Saliunas
Jūzo Miliaucko,
Šaltas alus, skanus gėrymai, gardus, cigarai. Smagi vieta dėl užėgoc. Praszau brolius atsilankyti pas manę.

Jūzas Miliauckas,
MAHANOY CITY.

Lenkizskos knygos
maldų, pargabentos iš užmarės.
Gauamos pas Jūz. Pauksztį.

Westchnienie duszy pobożnej, zbiór nabożenstw i pieśni z przydaniem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów \$1.50.
Złoty Oltarz czyli zbiór nabożenstw dla chrześ. clan i katolików \$1.30.
Oltarzyk czyli zbiór nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 70 c.
Wyborok nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 50 c.
Mały złoty oltarzyk dla pobożnych dzieci katolickich 45 c.

Pigiausia Lietuvizska krautuve visame mieste.

Galima gauti, perkant tik tai už pinigą:

- Cal. Ham svarą už 7 1/2 c.
- Sudyty laszinių svarą už 7 1/2 c.
- Rukytų laszinių svarą už 9 c.
- Deszrelės baksais po 7 c. už svarą.
- Bulvių buszelį už 25c.
- Miners extra Tabakas 30 c.
- 4 svarai Kėksų už 25 c.
- 4 " Crakesų 25 c.
- Szviežių kiauszių tuz. už 13 c.
- Svaras sviesto už 20-15 c.
- Svaras geriausių taukų — 7 c.
- 7 dėžės Sardines — 25 c.
- 3 dėžės pieno 25 c.
- 50 s. Geriausių kvietinių miltų \$100
- 50 s. Storų ruginių miltų 75 c.
- Geriausias suris po 12 c.
- 3 dz. geriausių agurkų 25 c.

pas **M. Bartikowsky,**
252 East Market Str.,
Wilkes-Barre, Pa.

4-tose duryse nū Stegmaierio Bravoro.

Galima gauti su prisiuntimu szias **knygas:**

1. Istorija Katalikų Bažnyčios. Ji yra labai naudinga dėl perskaitymo kožnam katalikui. Kasztūja 1,00.
2. Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 1892 m. Ji izzrodo aiskiai lietuvizskų bedievių darbus ir podraug kaip katalikas turi nū jų apsisaugoti. Kasztūja. 20c.
3. Valtis bei izzguldymas szventų evangelijų ir lekcijų ant visų metų su labai naudingais dvasizskais skaitymais. Puslapių esti 896. Linkėtina kad kožno lietuvio namūse ji butu. Kasztūja — 1,50c.
pas Kun. A. Burba. Box 1053
Plymouth, Luzerne, Co. Pa.

Kningos
pargabentos izz užmarės:
Maldų knygos,

- Ankso Attorius, arba Szaltinis dangizsku skarbū 2.00 iki 3.00.
- Garbe Dievaj ant aukztybės " " " \$1.50.
- Balsas Balandėlės 1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
- Kninga giesmių arba Kanticzkos " " " 75c.
- 150 Psalmu Dowido karaliaus ant pavelkslo kanticzkų 75c.
- Istorizskos dvasizskos italpos knygos,*
- Gyvenimas Vieszpatis Jezaus Kristaus, 75c.
- Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl. 15c.
- Istorija seno istatymo " " " 25c.
- Gyvenimas Marijos " " " 20c.
- Menuo szwenziausios Marijos Panos 30c.
- Sopulej Motynos Dievo " " " 20c.
- Evangelijos supūkėis aparais 1.00c.
- Gyvenimaj Szventuju, ant visų metų kožnos dienos, pirma, antra, treczia ketvirta ir penkta dalis už kožną dalį po " " " 85c.
- Gyvenimas szv. Benedikto Labro " " " 10c.
- Stebuklai Dievo Szwenz. Sakramente 40c.
- Istorizskos knygos szvietizskos italpos.*
- Istorija Lietuvos " " " 30c.
- Trumpa senovės Lietuvų Istorija 10c.
- Aplinkrasztis kun. Petrayciaus | Vilniaus

- džiakonystės kuningus 1870 m. " " 5c.
- Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, graži knigtė kurlioje apraszta visai mūsų prietikiui su lenkais nū pat krikosztu Lietuvos 5c.
- Žiponas bei žiponė " " " 40c.
- Žirgas ir vaikas " " " 30c.
- Vytautas didis Lietuvos kunjgalkasztis 30c.
- Apie senovės Lietuvos pilis " " " 10c.
- Kanklės Lietuvizskos dainos keturiems balsams (su natomis) 20c.
- Amerika pirtyja (komedija) " " " 10c.
- Apie kalbų pradžia " " " 5c.
- Budai gydymo nekurių ligų " " " 25c.
- Ką daryti, kad sveiki butume ir ilgai gyventume 5c.
- Kas yra, o kas bus! žvilgis ant szly dienų ir | ateltų 5c.
- krumplių Jonas, apyskėlė " " " 5c.
- keletas zodžių apie nežmonizskus maskolių darbus kražiuse ir apie sudyjimą kražlezių Vilniuje 5c.
- keletas rasztų apie kražių atetistikimą 10c.
- Tamoszius beotis apyeaka 5c.
- kalba dviejų žmonių kazimiero ir Antano apie katalikų bažnyčios pamatą 5c.
- Lietuvos kanklės (eilėmis rasz.) 10c.
- Pamokslai apie sudą Dievo, pakutą, dangų ir nekaltą prasidėjimą Szv. Panos Marijos 10c.
- Pamokslai ir Ganytojaus kalbos sodlecztams, knjga pirmoji, apima laiką nū pirmos nedėlios Adventų iki pelenų dienai (pamokslai kožnam nedėliedentui) \$1.25c.
- Trumpi pamokluimai ir rodos, pagat kurias turi eigtis kiekvienas žmogus 10c.
- Lietuvos gaspadinė arba pamoklinimas kaip suvartoti Dievo dovanas, paraszė žmona. Antra izzleidimas pagerintas 15c.
- Final ir jų gyvenimas, vlesnėdis ir pirmutinė szalna 10c.
- Pavargėlė ir kaip gyvena kynai, apysakos 10c.
- Andersono pasakos (su abroz.) 15c.
- Gydyklos nū baimės myrio " " " 20c.
- Misija ir žledas " " " 25c.
- Naujausia sapnų knigtė " " " 50c.
- Zenybos paklę Miko " " " 5c.

Knygos poetizskos.

- Senkaus Jurgis " " " 15c.
- Vitoliorauda, lietus poematas izz senovės lietuvų gyvenimo, 3 knjgos 1.25c.
- Dūnelaitico pavasario linksmybės 10c.
- Konradas Valenrodas " " " 10c.
- Tėvynizskos giesmės " " " 5c.
- Jūkaunos dainos " " " 5c.
- Naujos dainos " " " 10c.
- Birutės dainos " " " 10c.
- Tėvynainių giesmės " " " 40c.
- Petro Armino rasztai — eilės " " " 10c.
- Pagirėnų gobtuvės — teatralizska 10c.
- Ponas ir Mužikai, Drama penkiose permainose, paraszta Aleksandro Gužucio, 15c.

Apysakos.

- Palangos Jūzė linksmi skaitymai " " " 20c.
- Kas taisybė tai melas pulkios apysakėlės izz lietuvų gyvenimo 15c.
- Historije apie gražą Mageloną, dukterį karaliaus izz Neapolio ir apie Petrą kareivį 20c.
- Pajudikime vyrat žemę, pulki apyeaka paraszta patrijotizskoje dvasėje pagal vengrizską pono A. izz B. autoriaus knigtė „Kas taisybė tai ne melas 15c.
- Pasaka apė Szaltabuzius (jūkinga) 5c.
- Žiemos vakaro adynėlė, vokizskom raldėm 20c.
- Mužikėlis " " " 15c.
- Valkų knigtėlė " " " 15c.
- Ant Nakvynės " " " 5c.
- Kaimynų pasaka " " " 5c.
- Kaukazo belaisvis " " " 5c.
- Kur melė, ten ir Dievas " " " 5c.
- Kas kaltas " " " 5c.
- Negirdėtas daigtas " " " 5c.
- Pasakojimas apie valtą ir jo rasztinjką 5c.
- Senis Makrickas " " " 5c.
- Vakaras Tilviko pirktelė " " " 5c.
- Gyvenimas Stepo Raudnosio ir kiti naudingi skaitymai. [ketvirta dalis „Sziaulėnizskio Senelio“] 15c.

Mokslizski rankvedziai ir kitokios knygos

- Kninga dėl izzsimoklinimo visaszvietinės kalbos 15
- Apie buvimą Dievo " " " 5c.
- Grieszninkas priveretas metavotis " " " 15c.
- Pamokslai apie trusą " " " 5c.
- Talmudas ir mūsų žydai " " " 10c.
- Szkala su kalba " " " 20c.
- Prieszaszris " " " 20c.
- Kaip įyti pinigų ir turta " " " 20c.
- Gritybė " " " 5c.
- Genių dėlė, graži pasakutė kur izzrodęta,

- kaip labai svieta slogina maskolių valdzia 5c.
- Apie Dangų " " " 5c.
- Final ir jų gyvenimas, ir pirmutinė szalna 10c.
- Lietuvos gaspadinė " " " 10c.
- Zodynas kun. M. Mieziño \$200.
- Naujas elomonstoriūs [1895 m.] apdarytas su pulkiiais pavelksiais 15c.
- Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 20c., dėl perkupczijų po 10c.
- Kalendoriai ant 1889, 1890 ir ant 1894 m. po 10c.

Ivairios dvasizskos knygos,

- Pamokslai ant didžiųjų metinių szwenzų ir dđiosios nedėlios, 50c.
- Tiesos Zodžol, 35c.
- Filotea arba kelias į maldingą gyvenimą 50c.
- Pokilis Szventųjų " " " 15c.
- Izgzuldimas metinių szwenzų labai naudinga knigtėlė 10c.
- Mokslas Rymo kataliku " " " 40c.
- Kas yra griekas? " " " 15c.
- Nekaltybė " " " 30c.
- Vartai dangaus " " " 15c.
- Pekla, arba sūdzinas pragaras 75c.
- Ariekla yra nūdal; su ilustracijomis 30c.
- Garsas apie bajejbes Dievo sūdo 25c.
- Raktas į dangų " " " 15c.
- Didžioji nedėlia " " " 5c.
- Kaip Sumenija nuspakajiti " " " 15c.
- Vadovas į dangų " " " 40c.
- Prisigatavojimas ant smerczio " " " 40c.
- Draugija dėl duszių " " " 5c.
- Lietuvizskos miszios " " " 10c.
- Kasdieninės Maldos " " " 5c.

Notos dėl partapijono.

- Varpelis [valcas] 30c. Dėdiėnė [polka] 30c.
- Sudiev [mazurka] 40c.

Paveikslai [abrozai].

- Kražių skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 30c.
- Paveikslas Vytauto 25c. Paveikslas Litanijos 25c.
- Visoki Abrozėliai su maldėmis po 5centus.

KNINGOS
LOCNOS SPAUSTUVĖS.

- Lietuvos Istorija, nū seniausių gadynių iki Gedimino D. L. K., paraszta 1850 m. Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama už 1,50c.
- Budas Senovės Lietuvų Kalbėnų ir Zemaiczlių paraszta Simano Daukanto, gaunamas už 1,00.
- Istorija Katalikų Bažnyčios, " " " 1,00.
- Europos Istorija su žiamlapiais " " " 50 ct.
- Lietuvizskos DAINOS izz visur surinktos 200c.
- Pasakojimas Antano Treitiniko paraszė vysk. Zemaiczlių Motiejus Valancziuskas, 25 ct.
- Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.
- Dievaitis, apysaka szios gadynės 1,00 ct.
- Apleka Dievo " " " \$1,00.
- Aukso Verszė, labai pulki drama " " " 20 ct.
- Du pūjkus apraszymaj apie nedorybę zydo ir pikta augynima wajku \$1,00.
- Eglė, žalczių karalienė ir izzgriovimas Kauno pilies 1363 m., du pulkus dramatai paraszti Aleksandro Gužucio, 25c.
- Gyvenimas Genavaitės. Pamokinanti ir labai sujudinanti apysaka izz senovės laikų 50 ct.
- Historije gražios Katrukos ir jos visoki atetistikimai 10c.
- " " rije izz laiko Francuzkos " " " 30c.
- " " valnos Afrikoj' " " " 30c.
- Iz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi pulkios apysakos, ant lietuvizsko perdojo V. Stag. 40c.
- Istorija Septynių Mokintojų " " " 50c.
- " " ir Lietuvos Sapnas 80c.
- Jurgis Mioslawkis " " " 80c.
- Juozapas Konuszewakis, arba kankinimas. Unjotų po valdzia maskoliaus 50c.
- Kabalas talpinantis savyje visokius užminimus ir ant jų reikalaujantį atsakymą 10c.
- Konstitucija dėl darbinjkų " " " 10c.
- Namelis pustelnjko " " " 75c.
- Nedorybes Rymo Ciesorio, historije izz lajko " " " ponawojimo Nerono 80 ct.
- " " czeu wajnos 1863 metu 40 ct.
- Pujkus apraszymaj tikru atytikimu izz " " " 40 ct.
- Prawadnikas angelskos kalbos neabdar. \$1,00
- " " abdarytas \$1.25.
- Pujkus apraszymas apie Lietuvą " " " \$1,00.
- Rinalda Rinaldinas " " " \$1,50 ct.
- Senowes apraszymas apie Duktery " " " 50 ct.
- " " Filypo Karejwio 50 ct.
- Sumaszymas arba bajme tury dydeles akis 15 ct.
- Iykra tejsybe izz Suwaiku gubernijos 65 ct.
- Szwiesa Dievo " " " 25 ct.
- Titkus Perą Karalius, " " " 50 ct.
- Uzsystanawik ant to geraj " " " 50 ct.
- Witasir Koryzna historije izz lajko persekiojimo Bažnyčios S. per Deoklecijana 95 ct.